

САДРЖАЈ

О стратегији преговора са Министарством финансија	2
Поводом Светског дана поште: Министар Динкић посетио ПТТ Србије	3
Извештај са VI седнице ГО	4–5
Наставља се борба за поделу бесплатних акција	6
У жижи: Поштанска штедионица	7
У сусрет: Додатно пензионо осигурање	8
Интервју: Слободан Лаловић, министар рада	10–11
У посети колегама на Косову	11
Међународне активности	15
Предлог закона о корпоративизацији и приватизацији јавних предузећа и приватизационом регистру	18–21

Лист Синдиката ПТТ Србије
(излази једанпут у три месеца)

Издавач:

Главни одбор Синдиката ПТТ Србије

Председник Издавачког савешћа
Благоје Свркота

Чланови Издавачког савешћа

Гордана Близнаковић, Бранко Калајановић и Владан Ђурић

Главни и одговорни уредник:

Милорад Будимир

Техничко уређење:

Предраг Кнежевић

Редакција:

Београд, Косовска 47, Телефон: (011) 3248-419

Факс: (011) 3223-413

Интернет:

www.sindikatsrbije.org.yu

Електронска пошта:

sindppt@bitsyu.net

Тираж:

2000 примерака

Примерак бесплатан

Штампа:

ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“ – РЈ за издавачку делатност

Реч уредника

Поштоване колеге, представљамо вам 144-ти број Поштара у коме, као што сте већ навикли, представљамо све значајније догађаје и активности у Предузећу, као и на синдикалној сцени Србије.

Период који је покривен овим бројем је и период летњих одмора, када по правилу нема значајнијих дешавања па смо сву пажњу усмерили на предстојеће преговоре са Министарством финансија Србије око повећања зарада запослених у Пошти. Ту је и извештај са седнице Главног одбора који је такође у највећој мери био посвећен зарадама, али и томе како припремити адекватан одговор у случају да преговори не успеју.

Распитивали смо се и о најављеном припајању Српске банке Поштанској штедионици. Такође смо за вас припремили текст о добровољном пензионом осигурању, чије би погодности ускоро требало да очекују и сви радници ПТТ-а. Наставак активности у вези са добијањем права на бесплатне акције у јавним предузећима је још једна од врућих тема, тако да у овом броју можете прочитати и Предлог закона који регулише та права.

Очекујемо много више синдикалних активности (па и тема за наш лист) током ове јесени, а очекујемо и ваше примедбе, предлоге и вести које би биле интересантне за наше читаоце.

АЛЕКСАНДАР ПАВЛОВИЋ О СТРАТЕГИЈИ ПРЕГОВОРА СА МИНИСТАРСТВОМ ФИНАНСИЈА:

Аргументи су на нашој страни!

Битно је да се разговори обаве пре него што буде усвојен финансијски план Предузећа, да би могли да инсистирамо на повећању зарада запослених

„З а крај октобра припремамо трећу рунду разговора са републичким министром финансија Млађаном Динкићем, од које очекујемо да крунише наша досадашња настојања да, пре свега, поправимо материјални положај запослених у ПТТ Србије“, истиче на почетку разговора за „Поштар“ о овој „врлој“ теми **Александар Павловић**, председник Синдиката ПТТ Србије.

Према његовим речима, много је показатеља који иду у прилог тези да Пошта немани приближно онакав третман какав заслужује у Републици: зараде запослених у предузећима у којима је ПТТ већински акционар (Штедионица, Телеком) су веће него код радника у матичној фирми; Моби 63 је „без зрна барута“ отишао из ПТТ система без обезбеђивања права запослених на акције и дивиденду; цене ПТТ услуга нису подизане већ две године; Пошта је почела да губи послове и велике кориснике као што је Некерман...

„Битно је да се разговори обаве пре него што буде усвојен финансијски план Предузећа, да би могли да инсистирамо на повећању зарада запослених. Предочићемо министру Динкићу да смо, као компанија, на тржишту у

Пошта нема шрејман какав заслужује: Александар Павловић

нерегулисаним односима, да се Закон о пошти не примењује, а да регулационо тело још не постоји, тако да не можемо да се изборимо за увођење реда на тржишту ПТТ услуга и макар равноправан положај у односу на нелојалну конкуренцију. Стиче се утисак да је нама одузет монопол, а да смо у делу заштите изопштени од стране надлежних органа“, оцењује Павловић.

Он каже и да ће министра финансија подсетити да је кроз реструктурирање Предузећа и пројекат стимулативног одласка радника, до сада из ПТТ-а отишло више од 2.000 запослених, да су издвојени Угоститељство, Постурс, Одржавање хигијене и Обезбеђење, а да се систем јавних набавки показао као поприлично погубан за

велики систем као што је Пошта Србије. Због тога је фирма почела да и технолошки заостаје за конкуренцијом (у домену информатичке подршке, возила, услова рада). Такође, још једном ће бити поновљен став да је недопустиво да је ЈП ПТТ у рестриктивну политику свих влада после 5. октобра „улетела“ са великим заостатком у висини личних доходака у односу на друга јавна предузећа.

„Мислим да ће бити довољно јаких аргумената да министру створимо праву слику о предузећу које позитивно послује у условима испод сваког стандарда и са радницима који обављају свој посао за ниске зараде у јако тешким условима. Охрабрујуће је то што је коментар министра финансија којим је завршен претходни састанак био да види да су плате у ПТТ-у заиста мале и да ће учинити додатни напор да пронађе начине да се та неправда исправи“, оптимиста је председник Синдиката ПТТ Србије.

Павловић закључује да ће, уколико синдикални представници не наиђу на разумевање код Млађана Динкића, упркос све аргументације, радници Предузећа сигурно тражити да се за оправдано повећање зарада, побољшање материјалног статуса и услова рада, боре на све начине, па и оним најрадикалнијим синдикалним видовима борбе – штрајком. ■

Шта је до сада постигнуто?

„У два круга преговора нисмо успели да постигнемо задовољавајуће повећање плата, али смо обезбедили неке друге „погодности“ – у јануару ове године исплаћена је зарада из добити за 2004. годину, у априлу смо добили једнократну исплату у висини од 54 процента зараде, а почетком септембра запосленима је исплаћено 620 милиона на име расподеле добити из 2005. године. Такође, обезбеђена је и додатна маса средстава за исплату рада на дистрибуцији Жутобелих страна, а дата је и сагласност на ребаланс плана инвестиција“, подсећа Александар Павловић.

Безбедност на првом месту

У склопу својих редовних активности, делегација Синдиката ПТТ Србије у саставу: **Александар Павловић**, **Славко Топалов** и **Драган Станковић** обавила је разговор са директором РЈ ГПЦ, Александром Радивојевићем.

Дотакнуте су многе теме из делокруга рада ове РЈ, али нас је највише интересовало стање у Служби за пратњу новца и то пре свега са становишта безбедности запослених.

Непосредан повод овом разговору био је, свакако, рад Службе за транспорт новца. Разговарало се о условима рада (безбедност запослених, возила, униформе), али и о зарадама. Овај састанак биће само један у низу оних који ће тек уследити. Жеља синдиката је дефинисање и позиционирање ове службе на оптималан начин, а све то у најбољем интересу ЈП ПТТ Србије и запослених.

МЛАЂАН ДИНКИЋ ПОСЕТИО ПТТ СРБИЈЕ ПОВОДОМ СВЕТСКОГ ДАНА ПОШТЕ

Министар има разумевања

Поводом 9. октобра, Светског дана поште, гост нашег предузећа је био републички министар финансија **Млађан Динкић** и том приликом су му предочени досадашњи резултати пословања ПТТ Србије.

Видно задовољан, министар је похвалио пословодство и све запослене на досадашњем успешном пословању, а на конференцији за штампу која је уследила добили смо прилику да пред предстојеће разговоре о повећању зарада добијемо и одговоре из прве руке на нека важна питања.

Упитали смо министра да ли зна да зараде у Пошти нису у складу са добрим пословним резултатима који су му презентовани. Одговор је био да је упознат са чињеницом да су плате радника ПТТ-а мале и обећао да ће бити „одређених побољшања“. Такође је истакао да ће ускоро уследити разговори са пословодством предузећа и репрезен-

тативним синдикатима, како би се постигао задовољавајући договор.

Тражили смо од министра да нам помогне да превазиђемо проблемнастао након одлуке Уставног суда Србије да забрани стамбено кредитирање и откуп станова радницима у јавном сектору. Министар Динкић је признао да постоји проблем и да се ту, како је објаснио, сукобљавају логика и прописи. Логика каже да и запослени у јавним службама треба да добију могућност да реше своје стамбене потребе на најопти-

Млађан Динкић у посети Пошти Србије

малнији начин, али прописи који су наслеђени, застарели и превазиђени то онемогућавају. Треба мењати законе а не логику, закључио је господин Динкић и обећао помоћ у превазилажењу овог проблема.

малнији начин, али прописи који су наслеђени, застарели и превазиђени то онемогућавају. Треба мењати законе а не логику, закључио је господин Динкић и обећао помоћ у превазилажењу овог проблема.

Велика очекивања

Стамбена комисија и добар број запослених очекивали су да се крајем 2006. године успешно заврши овогодишња расподела стамбених кредита и неколицине станова, а познато је да су то била пет пута већа средства од прошлгодишњих.

Неколико месеци се утрошено је у интензивном, озбиљном и одговорном раду. Теренска провера је урађена у 28 градова широм Србије.

Као хладан туш у августу Уставни суд својом одлуком утврђује да одредбе Члана 6., чланови 33-42 и Члан 50. Уредбе о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини, нису у сагласности са Уставом и законом.

То би практично значило да се обуставља подела кредита и откуп

постојећих станова у власништву предузећа).

Како превазићи овај свакако велики проблем?

Могући сценарио (вероватно ће се и то догодити) је следећи: куповина станова од грађевинске дирекције Србије (без тендера) што је пре могуће.

Остаје проблем са откупом тих (и свих осталих) станова, који ће се решити изменом Закона о средствима у својини Републике Србије.

Битно је да се овогодишња средства што пре утроше, да би се новим планом пословања ЈП ПТТ Србије билансирала нова за 2007. годину у знатнијем износу.

Иако је проблем чини се велики, треба са оптимизмом гледати на даљи развој догађаја на овом плану.

СЛАВКО ТОПАЛОВ

Члан стамбене комисије ЈП ПТТ

Одлазак Некермана

Користећи погодност да не кажемо рупу у нашим царинским прописима, којима је било дозвољено да се на пошиљке из иностранства у вредности до 100 евра не плаћају ПДВ и царина.

Некерман и сестринска кућа Квеле су имале жесток наступ на нашем тржишту.

Велики обрт и приход су трајали до пре четири месеца, када им је изречена мера забране оглашавања и плаћање дажбина. Некерман је почетком августа „легализовао“ своје пословање, али то више није било исто.

Како се сазнаје из поузданих извора Некерман и Квеле се после 15-ог октобра повлаче са овог тржишта.

Шта ово значи за нашу компанију? Губитак на годишњем нивоу од преко 500 милиона динара. И да ли само то?

ШЕСТА СЕДНИЦА ГЛАВНОГ ОДБОРА СИНДИКАТА ПТТ СРБИЈЕ

Зараде и како остварити могуће

Економски и социјални положај запослених и стратегија за предстојеће преговоре о повећању зарада били су у центру збивања на шестој седници Главног одбора Синдиката ПТТ Србије, одржаној 28. септембра у Београду. Неподељено је мишљење да се зараде у самом старту наредне године морају значајно повећати и да је неприхватљиво да запослени у „зависним предузећима“ (Поштанској штедионици и Телекому) и у другим јавним предузећима имају веће плате и у целини бољи положај

Председник Синдиката **Александар Павловић** информисао је чланове ГО о раду Извршног одбора и о мерама за побољшање економског и социјалног положаја. Нагласио је да су у припреми ове седнице одржана четири регионална консултативна састанка, што доноси квалитет у раду. Указао је на чињеницу да је и по обиму и по динамици остварено све што је до сада договорено у Министарству финансија и да се много очекује од најављеног наставка разговора.

Павловић је изнео чињенице о инвестиционом циклусу у смислу нове градње и куповине возила и опреме, чиме ће се „побољшати имиџ компаније“.

Поновио је чврст став Синдиката да су у току реструктурирања запослени и њихова егзистенција на првом месту. Говорећи о пословним резултатима Предузећа за осам месеци 2006. године, председник је изнео податак о забрињавајућем паду продуктивности и услуга.

Славко Топалов је говорио о функционисању Управног одбора Предузећа, о припајању Српске банке Поштанској штедионици и о стамбеној проблематици, наглашавајући да смо се суочили са великим проблемом након одлуке Уставног суда да забрани кредитирање запослених и откуп станова запосленима у јавном сектору. Стамбена листа је готова, паре су спремне и тражи се решење за новонасталу ситуацију,

па активности у том погледу, према његовим речима, добијају у замаху.

Зашто нема мењачких послова?

Момчило Јелисавчић је у својој дискусији рекао „да многе ствари знамо, није да не знамо, а шта се дешава видимо, као на пример са одржавањем хигијене, што нас у овој

Лидери Синдиката: Милорад Будимир, Александар Павловић и Бранко Калајановић

варијанти више кошта, него док смо сами бринули о томе како се чисти и брине о кући“. Прозлазе многе ствари као издвајање Угоститељства, подела бесплатних акција, а сада се говори и о одласку Службе за праћење новца, нагласио је он.

Србољуб Дејковић је навео пример да у Лесковцу недостаје пет достављача, да је обим посла велики (огроман притисак материјала за локалне изборе), да се толики посао тешко обавља, а да је, са друге стране, забрањен пријем нових радника. Према његовом мишљењу то је велики проблем и он је на крају упитао „докле тако?“

Рајко Ковачевић је био веома критичан. Замерио је професионалном делу руководства Синдиката

да су „без резултата“, да је смањен број чланова, да радници имају мале плате а да „зависна предузећа“ имају знатно веће, да радници нису против додатног осигурања али не у овом тренутку када имају мала примања и да смо „уместо хлеба добили колаче које ћемо моћи да користимо за 10-15 година“, као и да су чудни догађаји у вези са продајом „Мобтела“.

„На сцени је урушавање послова: у ПТТ-у нема мењачких послова, не исплате се, а на сваком ћошку ничу мењачнице?! Државна граница је посебна прича, јер су ту мењачки послови основ прихода. Урадиш услугу, а не можеш кориснику да промениш 20 евра, ни евро“, рекао је Ковачевић и изнео оштар став о продаји одмаралишта („нису имали право да узму Поштански дом у Врњачкој Бањи“), о Поштанској штедионици („вреди само ако је увезана са Поштом“), о штетним уговорима...

Штрајк се не расписује на огласној табли

Стратегија о зарадама била је „врљ кромпир“ у рукама председника Главног одбора **Милорада Будимира**. Он је навео сва овогодишња примања, уз три додатне значајне исплате, али је такође изричито нагласио да „повећање зарада није постигнуто“. Будимир је оценио да ће сви досадашњи резултати бити обезвређени ако у предстојећим преговорима не добијемо значајније повећање зарада. „Ако до јануара не остваримо тај циљ не треба да седимо овде“, рекао је он.

Договор, али и протест и штрајк су речи које се нису одвајале од захтева за повећање плата. Александар Павловић је рекао да нам је „све туђе лепше и веће него наше. Примим-

ти три ванредне исплате и редовне плате није мало. Он је додао и „да се штрајк не расписује на огласној табли“, да се он дешава у бази и да је јасно да Извршни одбор треба да буде одбор за ванредне ситуације. „Јануарска плата треба да буде реално знатно увећана, а остало ћемо судбински делити са осталима. Досад смо имали мањи старт од других. Неприхватљиво је да власник, макар и на папиру, има мању плату од Поштанске штедионице и Телекома, од два зависна предузећа“, закључио је председник Синдиката ПТТ Србије.

Милорад Будимир се надовезао са прегршт постављених питања чланова ГО: Зашто нема прилива средстава?, Зашто су изгубљени исплативи послови?, Зашто у администрацији има много запослених?

Стратегија је и да добијемо сагласност за повећање зарада, а онда кад добијемо сагласност да видимо да ли у Пошти има пара. Уколико случајно нема, да видимо зашто нема?

Момчило Јелисавчић је реаговао са захтевом да се изједначимо са другим јавним предузећима (са ЕПС-ом на пример) и да је онда то старт који је коректан с обзиром на то да узимања државе смањују нашу добит. „Колико нам је припадало од продаје МОБТЕЛА, око 150 милиона евра?“, запитао је он. Рајко Ковачевић је имао опаску да је МОБТЕЛ завршена прича и да једино још можемо да инсистирамо да новац од закупа зграда које сада користи „Теленор“ оде на побољшање материјалног положаја запослених.

Изађите да не клечимо!

Србољуб Дејковић је оценио да „оно што је наше треба да добијемо“, а да је питање штрајка битно за све чланове Синдиката ПТТ Србије, а посебно за колеге из Београда, где су главна дешавања, поручујући им: „Изађите да не клечимо!“

Секретар Синдиката **Бранко Калајановић** је у прилогу активној стратегији навео формулу по којој збир свих исплата у овој години треба да омогући много бољу основицу и коректан старт за нове плате одмах у јануару 2007. и да „уколико тако не буде остајемо у минусу: наша бруто је једнака нето плати у ЕПС-у!“ Он је

посебно подсетио на одлуку која је на снази да „уколико затреба Извршни одбор преузима ингеренције Штрајкачког одбора“.

Зорица Зеџ се запитала да ли ми можемо да организујемо штрајк и анимирамо чланство за 15 посто повећања зарада, **Предраг Ђућула** је реаговао

оценом да му „ово личи на колегијум директора“: „Ми треба од њих да тражимо паре, а они нека са владом разговарају о процентима. Људи хоће хлеб. Имамо најмање плате од свих јавних предузећа!“

У даљој расправи је речено да се Синдикат мора бавити и преговарањем са владом, јер наше пословодство треба нашу активну помоћ, да се морају сагледати уговори са Поштанском штедионицом, да апсолутно имамо чланство иза себе, да се у бизнис плану који се управо сачињава мора наћи решење нашег судбинског питања, да Телеком никад није штрајковао, а да је добијао повећање плате, да треба сагледати све аспекте пословања фирме, да треба видети све у вези са минимумом рада у случају штрајка, да нам је објективно потребна помоћ министра финансија...

Закључено је да се предност даје преговорима на разрађеним основа-

Главни одбор: Штрајкеџија која обећава

ма старта у 2007. години, а да уколико то не донесе очекивано повећање зарада следе протести и – штрајк.

Усвојен Финансијски план Синдиката

У даљем току седнице усвојен је Финансијски план Синдиката ПТТ Србије. Дата је и информација о регионалном састанку у Грачаници и тим поводом исказана је пуна подршка нашим радницима којима је потребна помоћ и заштита на Косову и Метохији. Дат је и извештај о току „Акције за акције“, са нагласком на чињеници да је сад припремљен текст јединственог закона и да ће се одредити даљи поступци, укључујући ново велико прикупљање потписа запослених и свих заинтересованих грађана.

Посебну пажњу Главни одбор је посветио и питању коначног решавања статуса Заједнице ЈПТТ у смислу преузимања радника који сада раде послове за ПТТ, као и да се обезбеде финансијска средства за спровођење социјалног програма за преостале запослене у Заједници. Усвојен је и предлог СО Београд-венац да се од пословодства затражи донација поводом 8. марта, Дана жена.

Прихваћено је да се размотри питање солидарне помоћи радницима из синдикалних организација Новог Сада, Крушевца и Грачанице, да се на основу захтева СО Чачак још једном сагледају сви аспекти приватизације МОБТЕЛА и права на те акције, као и да се са становишта Синдиката сагледа остваривање и уједначавање радног времена у Главној пошти у Нишу.

Б. С.

Нови УО Фонда солидарности

Донета је Одлука о именовању чланова Управног одбора Фонда солидарности Синдиката ПТТ Србије. У Одбору су сада: **Снежана Давидовић** (СО Крушевац), **Зоран Крстић** (СО Ниш), **Иван Нешић** (СО Прокупље), **Младен Марић** (СО Суботица), **Наташа Стевановић** (СО Дирекција Предузећа), **Бошко Стојановић** (СО Београд-центар), **Борислав Филиповић** (СО Јагодина), **Томислав Јанковић** (СО Сремска Митровица) и **Александар Стефановић** (СО Транспорт и прерада).

НАСТАВЉА СЕ БОРБА ЗА ПОДЕЛУ БЕСПЛАТНИХ АКЦИЈА РАДНИЦИМА И БИВШИМ ЗАПОСЛЕНИМА У ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА

Конфедерација узвраћа ударац?

„Знам каква је политичка ситуација у земљи, али ме умерени оптимизам не напушта,“ каже Александар Павловић, председник Синдиката ПТТ Србије

Борба за поделу бесплатних акција радницима и бившим запосленима великих јавних предузећа у Србији није завршена, већ се поново захуктава, јер је реч о нечему што је од великог значаја за армију грађана у Републици који од досадашње приватизације нису добили ништа.

Конфедерација слободних синдиката, да подсетимо, пролетос је покушала да у Скупштини Србије „прогура“ предлог закона који би омогућио свим радницима и бившим запосленима у ПТТ Србије, Телекому, ЕПС-у, НИС-у, као и радницима у здравству, просвети, пензионерима, могућност да упишу акције у републичким јавним предузећима пре почетка процеса њихове приватизације. На тај начин, они би могли своје акције (у вредности од око 200 евра по години радног стажа) да понуде на продају у најповољнијем тренутку, а не тек пошто се већински пакет акција откупи и њихове акције постану мање привлачне на тржишту.

Ново скупљање потписа

„Наш нови предлог, за који од 9. до 12. октобра прикупљамо потписе, биће Закон о корпоративизацији јав-

Конференција за шћамју КСС-а

них предузећа, приватизацији ЈП и приватизационом регистру. Поново ћемо покушати да придобијемо сагласност републичких посланика и на тај начин обезбедимо оно за шта мислимо да припада нашим члановима, али и свим грађанима Србије који су до сада остали празних шака у времену транзиције у нашој земљи“, наглашава **Александар Павловић**, председник Синдиката ПТТ Србије за „Поштар“.

Према његовим речима, уколико ова нова акција не да резултате, Конфедерација планира различите облике притиска на све надлежне структу-

ре у Републици, па се неће либити ни од оних најрадикалнијих видова синдикалне борбе.

„Оно што се сада дешава са НИС-ом, где неке фантомске фирме организују упис акција, представља само лов у мутном, јер су многи грађани толико ојађени претходних година да се хватају и за најслабашнију наду да ће моћи да добију барем део акција у нашим привредним гигантима. Све надлежне републичке институције већ су се огласиле и прецизирале да нико пре 2009. године неће моћи да упише и наплати ове акције. Међутим, нама није циљ да се тај посао обави за две или три године, ми желимо конкретне резултате сада!“, истиче Павловић и додаје да је неопходно да грађани добију могућност да акције упишу одмах и да приликом приватизације учествују на тржишту равноправно са осталим пакетом акција у продаји по реалној вредности.

Очекујемо барем објашњење

„Очекујем, ако ништа друго, да нам надлежни у држави објасне барем шта то није добро у нашем предлогу закона, јер смо сви сведоци да се у приватизацији НИС-а већ далеко одмакло, да се исто спрема и Електропривреди Србије, а да је још једино неизвесно шта власт жели да учини са Телекомом, јер и даље не постоји јасан план о томе“, каже председник Синдиката ПТТ Србије, додајући да је, поред свега, и даље оптимиста када је реч о борби за поделу бесплатних акција, јер „уколико човек није оптимиста у овом послу, нема сврхе бавити се синдикалним радом“: „Знам каква је политичка ситуација у земљи, али ме умерени оптимизам не напушта. Међутим, проблем код наших људи је у томе што често клону већ код прве препреке и изгубе ентузијазам ако се нешто одмах не постигне,“ закључује у разговору за наш лист председник Павловић.

Можемо и боље

Председник Синдиката ПТТ Србије оцењује да није у потпуности задовољан радом Конфедерације слободних синдиката, која, према његовом мишљењу, и даље „траља во ради“.

„Има акција, нешто се предузимало када је дошло до продаје Мобтеле и преузимања запослених из ове фирме у „Теленор“, али је чињеница да се још нисмо изборили за јаку позицију. За то су криви и објективни и субјективни проблеми, али бих пре свих нагласио да су активисти јаких синдиката, који у својој кући имају много проблема, често више посвећени сами себи, тако да никако да дођемо у ситуацију да нађемо једну

јаку, заједничку синдикалну тему, на којој ћемо сви здушно радити“, каже Павловић и додаје да је проблем синдикалне солидарности и даље присутан, али да ће до краја године „прича морати да се преломи“.

„И држава и преостале три синдикалне централе хоће да нас минимизирају што више, а ми недовољно снажно наступамо. И кад се појавимо у медијима, активисти Конфедерације често забораве да се тако представе, већ наступају само као заступници својих синдиката. То морамо хитно да променимо, а мислим да ће нас и наступајући догађаји приморати да убудуће озбиљније радимо“, оцењује он.

У ЖИЖИ

Интеграција Поштанске штедионице и Српске банке

Поштанска штедионица и Српска банка требало је, према одлуци Владе Србије, да се интегришу до 1. јула ове године, али се то није десило. Наиме, до одлагања је дошло, између осталог, због наших захтева да се преиспита оправданост читавог поступка као и стање у Српској банци. Због тесних веза које постоје између Поште и Поштанске штедионице изразили смо велику забринутост за судбину ПШ, а самим тим и судбину платног промета, као дела наше делатности и извора прихода.

Банкари тврде – добар посао

Према речима менаџмента ПШ, ово припајање и одлука владе су исправни са банкарског становишта јер ће се добити једна јака банка, која је 100 одсто у државном власништву, са значајним капиталом. Они додају да ће, када се споје ове две банке, Поштанска штедионица моћи да понуди нове услуге као што су стамбени кредити. Међутим,

сазнајемо да је друга страна, односно Српска банка, била незадовољна предлогом да се задржи име Поштанска штедионица што је, да подсетимо, био један од наших захтева.

Седиште Поштанске штедионице

Не треба много образлагати колико су тесне везе ПШ и нашег Предузећа, везе поштанског оператора и поштанске банке. Пракса је широм Европе да поштанска управа једне земље има у свом потпуном или већинском власништву поштанску банку. Као додатни мотив за забринутост је и чињеница да корисници услуга новчаног пословања не разликују ПШ од Поште. Основну активност Штедионице чини преко милион партија текућих рачуна који се ажурирају преко наших шалтера. Све су то разлози за нашу забринутост и велико интересовање за реализацију поступка који је у току.

Стручњаци којесмо консултовали нас уверавају да је то за државу и грађане добар посао. Према најавама, Поштанска штедионица припрема докапитализацију од 16 милиона евра како би повећала свој капитал на 50 милиона евра,

после чега би требало да уследи припајање Српске банке. Тако би требало да настане највећа банка на домаћем тржишту са државним власништвом. Да је, са банкарског становишта, то заиста добар посао потврђује и чињеница да су акције Поштанске штедионице достигле, до сада, највећу цену на Београдској берзи.

Мисли ли неко на Пошту?

Али, како ће се то одразити на Пошту као већинског акционара? Наравно да смо заинтересовани да Поштанска штедионица повећа свој капитал и депозитну базу, унапреди пословање са привредом и у сваком погледу буде још конкурентнија, а припајање „Српске банке“ а. д. у том смислу може бити одличан избор. Али, као већински акционар Штедионице, били бисмо неодговорни ако овом проблему не би посветили потребну пажњу и размотрили га из свих углава.

То се првенствено односило на сагледавање свих правних, власничких и економских импликација планираног припајања. Изузетно је битно да се на најбољи могући начин заштити легитимни интерес ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“ да задржи постојећи посао, као и одлучујући утицај на услове под којима се он обавља. То се до сада чинило утицајем кроз органе управљања у Поштанској штедионици, а на основу поседовања већинског пакета акција.

Јасно нам је да нико неће моћи да заустави процесе, који су, како кажу у опште-друштвеном интересу, али је битно да онима који одлучују предочимо све чињенице, као и проблеме који могу да проистекну из исхитрених и погрешних одлука. У супротном, могло би се десити да Пошта не буде у стању да обавља своју основну делатност не целој територији без значајнијих субвенција државе.

Тренутно стање у ПШ

Интересовало нас је да ли је смањен број клијената након хапшења бивше директорке Штедионице **Јелице Живковић** због сумње да је преко ове банке одобравала кредите „стечајној мафији“ за куповину фирми. Од пословодства Штедионице добили смо информацију да ниједан комитент није затворио рачун. Они су истакли да је Поштанска штедионица највећа банка у Србији што се тиче рада са становништвом, да има 1,43 милиона текућих рачуна, од чега су чак 500.000 пензионерски. У банци постоји 500.000 штедних рачуна на којима се налази око 800 милиона динара. Такође су истакли и да је ова банка пласирала око 1,8 милијарди динара кроз готовинске и потрошачке кредите.

ДОДАТНО ПЕНЗИОНО ОСИГУРАЊЕ

За сигурнију старост

Мало је синдиката који су обезбедили овакав вид заштите запослених, а једно богато предузеће као што је НИС, то је обезбедило у висини од 2.000 динара по запосленом

Коначно се једна од идеја, додатно пензионо осигурање, која је потекла из нашег синдиката, ближи реализацији. Наиме, према споразуму са Министарством финансија, а након продаје фирме Моби 063, добили смо осам милиона евра за почетак реализације овог пројекта. Тај новац је намењен запосленима у ПТТ-у у виду иницијалних средстава за програм додатног пензионог осигурања (довољна су за првих 16 месеци, а после тога ће Предузеће на терет трошкова пословања наставило да сервисира ову обавезу).

Висина ових средстава износи 3.000 динара по раднику, што је максимални неопорезиви део. Утисак је да је овај део договора прошао доста незапажено од стране запослених, иако само мишљења да квалитетом надмашује остале ставке из споразума са министром Динкићем. Ради ваше информације, мало је синдиката који су обезбедили овакав вид заштите запослених, а једно богато предузеће као што је НИС, то је обезбедило у висини од 2.000 динара по раднику.

Повољна рачуница за будуће пензионере

За добровољне месечне уплате од 3.000 динара на период од 30 година, клијент који додатно штеди за старост кроз овај програм може да очекује пензију већу од 20.000 динара месечно.

DELTA OSIGURANJE

Почетак примене програма одлаже једино чињеница да се Закон из те области променио и да су осигуравајуће куће које желе да се баве пензионим фондовима биле дужне да прибаве одговарајуће лиценце. Прва лиценца је додељена прошлог месеца тако да је добровољно пензијско осигурање од недавно доступно и грађанима Србије, који „личне дотације за старост“ могу уплаћивати код бившег „Делта осигурања“, које се сада назива „Делта Ђенерали“.

Члан првог добровољног лиценцираног пензијског фонда моћи ће да подиже своје додатне приходе већ после навршене 53. године живота. Минимална уплата која се може уговорити је 1.000 динара, а нису предвиђене санкције уколико будући пензионер није баш најредовнији у уплатама доприноса „за сигурнију старост“.

Према новом Закону о добровољним пензијским фондовима, дозвољено је да незадовољан члан једног осигурања може пренети рачун у друго, по свом избору.

Из Управе Друштва за управљање пензијским фондом „Делта Ђенерали“ прецизирано је да осигураници могу новац подизати кроз програмиране исплате на рате, али по захтеву и једнократно. На једнократну исплату прикупљеног новца члан ће морати да плати порез на капиталну добит од 20 одсто, али само на остварен принос.

Средства се на рачун добровољне пензије могу улагати најкасније до навршене 70. године живота. Уплата се може повући пре уговореног рока у случају ванредних трошкова лечења или трајне неспособности за рад. Иако је тржиште некапитала у Србији још недовољно развијено, у „Делта Ђенералију“ очекују да ће принос члановима, стечен тако што Фонд улаже новац у послове, бити око осам одсто.

Сви одговори на једном месту

На основу питања читалаца Поштра и посетилаца наше web-презентације, увидели смо да је сам појам и увођење додатног пензионог осигурања које нас ускоро очекује за већину запослених велика непознаница. За вас смо прелистали Закон и припремили одговоре на најчешће постављана питања у вези са добровољним пензијским осигурањем.

Зашто се уводе добровољни пензијски фондови?

Реформа пензијског осигурања представља један од највећих изазова 21. века. Многе земље данас мора-

ју да се прилагоде старењу популације и редефинишу пензијски систем осигурања, како би га задржале на задовољавајућем нивоу и осигурале финансијску одрживост система. Циљ Закона је да омогући штедњу за старе дане! Приликом реформе пензијског осигурања уведени су добровољни приватни пензијски фондови, како би се грађанима омогућило да допуне државну пензију, диверсификују ризике и осигурају примања у старости.

Које су предности чланства у фонду?

Реформа државног пензијског осигурања довешће до смањења државних пензија у односу на плате за будуће пензионере. Имајући то у виду, запослени, посебно млади, морају да штеде за додатна примања, која ће им допуњавати државну пензију. Што се дуже штеди, додатна пензија је већа. То ће будућим пензионерима омогућити да одрже животни стандард и у старости. Добровољни приватни пензијски фондови су један од могућих видова штедње за пензију.

Неке предности добровољних пензијских фондова као врсте дугорочне штедње су: користе се искључиво за пензијску штедњу; потпуно су регулисани и под строгим контролом Народне банке Србије; пружају додатна примања у старости, увећана за принос од улагања; диверсификација и инвестициона политика требало би да минимизирају ризик улагања; могуће пореске олакшице.

Како су организовани добровољни пензијски фондови?

Да би добровољни пензијски фонд био организован, потребно је да Народна банка Србије друштву за управљање пензијским фондовима изда две дозволе: дозволу за рад и дозволу за управљање.

Оснивачи друштва за управљање морају да докажу поузданост и оспособљеност за обављање овог посла. Народна банка Србије ће издавати дозволе након што процени да су оснивачи поуздани и угледни. Народ-

на банка Србије има право да захтева додатне информације од оснивача и с њима повезаним лицима и да испита њихову финансијску сигурност и углед. Оснивачки капитал друштва за управљање је милион евра.

Како изабрати пензијски фонд?

На почетку, док се фондови још нису доказали својом стварном успешношћу у управљању имовином пензијског фонда, избор фонда ће бити сличан избору банке код које штедите свој новац, то јест одабраћете онај фонд у који имате поверења. Било би добро да се најпре распитате о лицима која управљају фондом и сазнате нешто више о њиховим претходним пословима. Постоји могућност да се фондови међусобно разликују по висини накнада које наплаћују за своје услуге, те и тај фактор треба узети у обзир. Међутим, много тога ће утицати на коначну успешност фондова и тешко је унапред предвидети учинак било ког од тих фактора.

Комбинација штедње и улагања

Додатно пензијско осигурање, које ни у ком случају није у супротности са садашњим обавезним осигурањем, представља улагање које се може схватити као нешто између штедње и инвестиционог фонда, које члану пружа могућност да једноставно и дугорочно акумулира новац, који касније може искористити за пензију.

Касније, када пензиони фондови развију пословање, избор фонда ће се заснивати на приносу који он остварује. Ако је стопа приноса ниска, члан фонда може своја средства пребацивати у други фонд где је стопа приноса виша, при чему не плаћа никакву накнаду, осим стварних издатака који су потребни да би се пренос физички извршио. Ова слобода избора повећава одговорност менаџера фонда и унапређује здраву конкуренцију на тржишту.

Шта ако члан фонда престаје да улађује допринос?

Ако члан престане да улађује доприносе, чланство не престаје и члан ће и у том случају моћи да, након завршене 53 године живота, располаже својим акумулираним средствима.

Шта ако члан фонда протроне послодавца?

Ако је запослени био члан преко пензијског плана који је организовао његов претходни послодавац, онда су могуће две ситуације. Члан фонда може наставити са чланством у фонду у који је његов претходни послодавац уплаћивао. Ако и нови послодавац има пензијски план, онда се средства из претходног пензијског плана могу пренети у пензијски план новог послодавца. Ако нови послодавац нема пензијски план, запослени стиче право на обрачунату пензију са претходног радног места када напуни 53 године. Друштво за управљање ће дотле наставити да улаже уплаћени новац.

Шта ако члан фонда остане без посла?

Члан фонда остаје и даље у фонду у који је бивши послодавац уплаћивао, то јест чланство неће престати, уплате неће бити изгубљене, индивидуални рачун члана фонда неће бити затворен, а друштво за управљање ће наставити да улаже новац.

Које трошкове сноси члан фонда?

Закон ограничава накнаду приликом уплате пензијских доприноса на највише три одсто вредности уплате и годишњу накнаду за управљање фондом на највише два одсто нето имовине фонда.

На који начин су фондови заштићени?

Имовина добровољног пензијског фонда је одвојена од имовине друштва које управља тим фондом. Уколико се над друштвом за управљање покрене стечајни поступак, имовина пензијског фонда не може постати предмет принудног извршења, нити залоге. Ова имовина не може ући у састав ликвидационе или стечајне масе друштва за управљање, кастоди банке или других субјеката, нити може бити коришћена за измирење обавеза члана добровољног пензијског фонда и других лица према трећим лицима. Редовно извештавање је један од кључних елемената заштите чланова пензијских фондова. Финансијски извештаји се израђују и предају Народној банци Србије месечно, полугодишње и годишње. На основу тих извештаја Народна банка Србије контролише да ли се имовина фонда улаже у складу са ограничењима про-

писаним Законом, подзаконским актима и проспектом фонда.

Може ли се новац раније повући?

У случају озбиљне болести или трајне неспособности за рад, члан

У очекивању нових лиценци

Да би се ушло у процедуру започињања уплата радницима Поште, потребно је, према мишљењу правника, да барем још једна осигуравајућа кућа добије лиценцу за управљање пензионим фондовима како би могао да буде расписан тендер. Према незваничним информацијама то ће се десити врло брзо јер су „Дунав осигурање“ и ДДОР „Нови Сад“ у завршним фазама лиценцирања.

фонда може повући акумулирани износ уколико достави доказ о тешкој здравственој ситуацији.

Шта се дешава у случају смрти члана фонда?

Сав новац акумулиран на индивидуалном рачуну пензијског фонда биће пренет лицу које је члан фонда одредио. Уколико члан није одредио такво лице, стање на рачуну постаје део његове заоставштине.

Коме припадају акумулирана средства у случају раскида уговора о добровољном пензијском осигурању у испућу усклађивања пословања друштва за добровољно пензијско осигурање са новим законом?

У случају раскида уговора о добровољном пензијском осигурању од стране послодавца, акумулирана средства на индивидуалним рачунима, обрачуната под условима под којима је уговор закључен, исплаћују се запосленима који су осигурани лица, без обзира на године живота.

Ко се брине да све функционише како треба?

Као што је већ поменуто, Народна банка Србије је одговорна за праћење, регулисање и надзор делатности добровољних пензијских фондова. Она ће надгледати рад друштава за управљање провером финансијских и других извештаја, непосредном контролом и изрицањем мера.

ИНТЕРВЈУ: СЛОБОДАН ЛАЛОВИЋ, МИНИСТАР РАДА:

Регрес и топли оброк обавеза послодавца

Дигао сам руке од намере да се изменама Закона о раду исплата топлог obroка и регреса регулише само као могућност а не обавеза послодавца. Дакле, остаје садашње законско решење по коме је исплата ових накнада обавезна, каже **Слободан Лаловић**, министар рада, запошљавања и социјалне политике.

Да ли сте огустили и од других најављених измена овог закона?

Не. Остајемо при изменама које се тичу основице за исплату накнада које радник прима када не ради, рецимо за боловање или регрес за одмор. За те основице сада се узима просек из последња три месеца што неретко доводи до ситуације да онај ко је на боловању прими више од колеге који тог месеца ради. Зато ћемо предложити да основица за ове накнаде буде основна зарада. Остајемо и при ранијој идеји да се рад на одређено време са садашњих година дана повећа на три.

Јесће ли се коначно договорили са министром финансија око измена Закона о запошљавању, односно хоће ли сшарији радници моћи ићи година до пензије да проведу на бироу за незапослене?

Нисмо још дошли до договора. Чекам да се мало рашчисти политичка ситуација па да то питање поново вратим на владу. Очекујем да ће то бити током јесени. Ових дана био сам у Крагујевцу и другим местима по Србији. Свуда постоји интересовање да се тај проблем реши.

Сшаришовале су финансијске олакшице за послодавце који запошле раднике млађе од 30 или сшарије од 45 година. Какве ефекте очекујете од њих мера?

Пажљиво ћемо пратити колико су послодавци заинтересовани за

њих. За око три месеца имаћемо јасну слику какве ефекте ова олакшице дају у смислу већег запошљавања. Када то будемо знали, видећемо да ли да уведемо још нека растерећења, а ако ефекти буду мали, да отклонимо препреке које до тога буду довеле. Финансијски ефекти ових мера показују да ће радник са бруто платом од 37.000 динара послодавца коштати 10.000 динара мање него пре.

За месец и њо дана треба да крену и јавни радови. Речено је да ће радници који буду анижовани добијати између 8.500 и 13.000 динара. Није ли њо мало?

Наднице за јавне радове су свуда, па и у западним земљама, знатно мање него редовне наднице. А да ли ће људи то прихватити, то је друго питање. Ми у Србији имамо проблем да људи одбијају да раде а санкције за то су практично никакве. Зато ћемо изменама Закона о запошљавању казну брисања са евиденције незапослених због одбијања посла са садашња три месеца повећати на девет или 12 месеци.

У Србији је сада више незапослених него када сте огустили минисшар. На чему онда шемељише ѡлан да се садашња сшарија незапослености до 2010 прејолови?

Нема ниједне земље у транзицији која није имала тај проблем. Јер, у том периоду стижу две групе незапослених, млади који завршавају школе и старији који због приватизације остају без посла. Међутим, када се приватизација заврши, тај прилив се смањује и тако би требало да буде и код нас. Од 2008, до када би требало да рашчистимо са болесним делом српске

привреде, па у наредне две године, очекујемо 3,5 до четири милијарде евра „гринфилд“ инвестиција, уз помоћ којих бисмо садашњу стопу незапослености од 21,5 одсто свели на 10,5 одсто.

Многи људи жали се да послодавци од њих шраже да раде прековремено, али шшј рад неће да им ѡлаше. Шшја моју да ураде ѡ шом ѡшшању?

Свуда где је настајао капитализам требало је времена да се и радници и послодавци навикну на нове услове и да послодавци власништво над капиталом престану поистовећивати са власништвом над људима. За то треба да прође времена, а сада пред радницима стоје две могућности: да направе синдикат или да се обрате нашој инспекцији рада која ће изаћи на терен. Радници, ако се плаше последица, инспекцију могу позвати и анонимно. Иначе, у великим компанијама из света које су дошле овде таквих појава нема, али има код наших људи који су купили предузећа.

У Србији је мало радника који су чланови некој синдикашја. Шшја је, ѡо вашем мишљењу, разлој за шш – раднички кукавичлук или осционе ѡзде?

Мислим да у свим синдикатима нема више од трећине радника Србије, али то није наш проблем, то зависи од самих радника. Не мислим ни да су радници кукавице, нити да су послодавци ко зна какви људи.

Радници се једноставно плаше губитка посла. Сматрам да је најбоље да се питање права и обавеза радника решава кроз систем гранских колективних уговора где се радник са власником не би сукобљавао појединачно, јер би одређени услови били договорени на нивоу гране.

Колико је ѧара из Националној инвестиционој ѧлана ѧредвиђено за решавање ѧроблема из ресора вашег министарства?

Предвиђено је 30 милиона евра и то највише за реформу система социјалне заштите. Суштина је да што мање људи буде у установама со-

цијалне заштите. Да, рецимо, деца без родитеља иду на усвојење или у хранитељске породице, а старији уместо у старачке домове да остају код куће и да им се кроз систем услуга у локалној средини доносе храна, лекови и остало што им је неопходно.

ДЕЛЕГАЦИЈА СИНДИКАТА ПТТ СРБИЈЕ У ГРАЧАНИЦИ

Знак подршке колегама

Чланови Регионалног одбора Ниш Синдиката ПТТ Србије одржали су 15. и 16. септембра ове године седницу у Грачаници на Космету. Осим чланова Регионалног одбора и колега из Грачанице, седници су присуствовали и председник и секретар Синдиката ПТТ Србије, **Александар Павловић** и **Бранко Калајановић**, чланови Извршног одбора **Зорица Зец** и **Ратко Ристић** и **Будимир Милорад**, председник ГО.

„Радни састанак регионалног одбора био је прилика да се и ми, из централе Синдиката, на лицу места упознамо са условима рада наших колега овде. Дошли смо да их чујемо, да саслушамо њихове проблеме и да видимо како можемо да им помогнемо. Наш кратки боравак у Грачаници знак је подршке нашим колегама и њиховим суграђанима у напорима да остану на Космету”, оценио је овом приликом Александар Павловић.

Била је то и прилика да се разговара о захтевима које је СО Приштина, у којој су синдикално организовани запослени на целој територији Космета, упутила Главном одбору Синдиката ПТТ Србије. Наиме, реч је о захтеву

Са колегама испред ѧошће у Грачаници

да се радници ПТТ Србије који живе и раде на територији Космета аде-

кватно заштите и да им се пружи сва потребна подршка и помоћ, имајући у виду да је пред нама период када ће се решавати статус јужне српске покрајине. Председник ГО Милорад Будимир је уверио све присутне да ће са захтевима, као и изнетим проблемима, упознати све чланове ГО на првој наредној седници и изразио уверење да ће Главни одбор својим члановима са Косова пружити максималну помоћ и подржати све њихове захтеве.

На седници која је одржана 28. септембра, Чланови Главног одбора су, након извештаја о посети делегације Синдиката ПТТ Србије Грачаници, упутили пуну подршку и изразили солидарност са својим колегама који раде на Косову.

Донет је закључак да ће се Синдикат ПТТ Србије и заложити код надлежних да се заштите интереси запослених са Космета који раде у ЈП ПТТ саобраћаја „Србија”.

Кад затреба – ту су колеге

Приликом одласка у Грачаницу, део делегације у којој су били чланови ИО из Војводине **Зорица Зец** и **Ратко Ристић**, као и председник ГО **Милорад Будимир**, имала је пех када им се код Јагодине покварио службени Југо.

„Пошто је већ пало вече, позвали смо председника СО Јагодина **Борислава Филиповића** и затражили помоћ која је стигла у рекордно кратком року. Наиме, ангажовањем **Предрага Јеремића**, синдикалног активисте из Јагодине и мајстор-Блаже из сервиса, као и директора РЈ „Јагодина” **Милана Поповића**, проблем је решен и наставили смо пут ка Нишу. Да све буде још боље, и поред чињенице да квар није био наиван, сутрадан по повратку свратили смо поново у Јагодину где нас је испред главне поште чекао поправљен Југић, који је без проблема наставио ка Новом Саду. Још једном се захваљујемо колегама који су нам помогли на помоћи и несебичној солидарности коју су исказали”, истиче Ратко Ристић.

Славко Топалов: искористи дан

Када сѐ се и где зајослили?

У ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“ 1997, а пре тога сам радио у спољној трговини.

Шта не бисте радили?

Не бих радио послове у који-ма је искључена хуманост.

Колико просечно дневно спавајте?

Шест-седам часова.

Шта сѐ недавно сањали?

Обично не памтим своје снове, а ако ми неки баш остане у сећању, углавном није пријатан.

Коју пословицу највише цените?

Carpe diem. Искористи дан.

Који део дана, седмице, месеца и године највише вољите?

Ако се људи деле на сове и петлове, спадам у ове друге. А што се тиче времена, више волим свежије време па би мој избор у овом случају били јесен и зима.

Где радије идете: на море, у планине, на језера или у бање?

Планина ми прија због чистог и свежег ваздуха, па одмор радо проводим тамо, али је у мени дубоко усађена везаност за равницу, вероватно због мог банаћанског порекла.

Кад сѐ били на зимовању?

Имам добро разрађену и врло јефтину варијанту на Дивчибарама и скоро сваке зиме трудим се да проведем недељу дана на снегу.

Чега се плашите?

Лично се плашим болести, а као и сви остали људи забринут сам и уплашен за нашу заједничку судбину на „трећем камену од Сунца“.

Шта је њо синдикална борба?

Озбиљно питање, на који би било правилно би било одговорити следеће – побољшање економског и социјалног положаја запослених. А ако бих одговарао искрено – тежак посао, без краја и почетка, помало заразан. Мора се обављати на хуман начин и врло несебично.

Шта је њо највише користи?

То је нешто до чега један ПТТ радник са просечном зарадом све теже долази.

Истакнути функционер у нашем Синдикату Славко Топалов рођен је 30. децембра 1956. у Београду, где је завршио основну школу и гимназију и апсолвирао на Стоматолошком факултету.

У Пошти обавља послове техничара за шалтерске послове.

Синдикалним радом се бави од 2001. године.

У Извршном одбору Синдиката ПТТ Србије задужен је за Управни одбор Предузећа, стамбену проблематику, колективно преговарање и Конфедерацију.

Председник је Синдикалне организације „Београд-центар“ која броји 1022 члана.

Налази се у највишој управи Компаније – члан је Управног одбора ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“.

Славкова супруга Вања ради у ПТТ КДС-у, а кћерка Александра је гимназијалка.

Шта је за Вас синдикални лидер?

Поштена особа, образована, са јасним ставом, харизматична.

Чију слику носите у новчанику?

Носим слику своје јединице Александре, која у значајној мери даје смисао мом животу.

Које новине читате?

Преко 30 година свакодневно читам „Политику“ али сам, повремено, врло разочаран садржајем.

Колико имате пријатеља?

Познаника имам јако пуно, а пријатеља врло мало. Реч „пријатељ“ за мене има посебно значење.

Какве сѐ нарави?

Тешко је говорити о себи, али чујем да људи из моје околине кажу за мене да сам благе и питоме нарави, да уливам поверење и дајем сигурност другима.

О чему не желите никада причати?

За мене нема табу тема, али не причам о стварима које због природе мог посла изискују дискрецију.

Коме бисте желели да се извините?

Желео бих да се извиним мојој породици зато што нисам окончао студије.

Шта мислите о модерном добу?

Не мислим баш лепо, јер се прибојавам да нам се велики и брз научно-технолошки развој не врати као бумеранг.

Која нага одржава човечанство?

Нада за бољом будућношћу, која ће за велики део човечанства остати само пусти сан.

Да ли човечанство брзо или споро најређује?

Основни проблем је неравномеран развој и глобални одговор је тешко дати.

Коју боју одеће најрадије носите?

Црну.

Који писца најрадије читате?

Има их пуно, а ако баш морам да се одлучим, то су руски класици, пре свега Достојевски.

Кој сликара највише ценише?

Определио бих се за Пају Јовановића, јер ми је на врло пластичан начин приближио поједине делове српске историје. Његова дела најбоље потврђују да једна слика говори као хиљаде речи.

Шта мислише о замкама живоша?

Треба се храбро хватати у коштац са великим и малим проблемима. Понашам се у духу изреке: „Ко сме, тај може“.

Знаће ли шта су секте?

Врло добро знам шта су секте, велика опасност за наш народ и жесток сам противник секти.

Која дрога је најгора?

Нема најгорих дрога, јер свака ствар или појава која у човеку изазива зависност претвара га у роба.

Којим се спортом бавише?

Некад сам активно играо кошарку, а у сада, с обзиром на године и конституцију – стони тенис.

Која њисма најрадије пишеш?

Као и сви остали, готово да и не пишем писма, а своју потребу за писањем задовољавам повремено пишући за синдикална гласила.

Да ли су поштарски омилени људи?

Мислим да јесу, врло су љубазни и услужни и они су прави представници Поште.

Да ли сте видели филм „Поштар“ са Кевином Косинером?

Јесам, али сам више импресиониран књигом „Post Office“ Чарлса Буковског.

Коју њесму најрадије певаш?

Различите песме за различите прилике.

Шта је њресудније: Љубав или Њнтерес?

Ово ме подсећа на питање: „Шта је јаче: Идеја или Материја?“. Дефинитивно ово прво.

Дајте крајку дефиницију наше Поште?

Велики обрт, мала зарада.

За крај: кажише још нешто, шта јој желише?

Нешто у духу наслова рубрике, мислим да ће поштански радници још дуго успешно да лете. Ја сам одговорио на бројна питања, дошло је време да и синдикалци „одговарају“.

У ФОКУСУ**Синдикални круг транзицијом**

Материјални и социјални положај запослених. Систематизација. Акције за власничке акције. Нормирање и безбедност запослених. Зараде и како их повећати. Ширење утицаја и изостравање информативног круга. Изградња ефикаснијег врха синдикалне пирамиде. Континуирана сарадња са другим Синдикатима у земљи и иностранству.

То је само врх актуелног живог занимања и функционисања нашег Синдиката.

А шта тек следи?

Непрестани ангажман на стално отвореним животним питањима и на конкретном пакету програмских докумената за нове акције.

Задатак ни мало лак, ни мало захвалан, али – остварљив.

Чини се да су Главни и Извршни одбор са Скупштином добро препознали циљеве и путеве који тамо воде. И да знају шта хоће.

Охрабрује и брзо и ефикасно решавање синдикалних лидера.

Експресно је упућен апел министима Млађану Динкићу и Велимиру Илићу да не забораве на учешће ПТТ-а у откупу 29 посто акција Телекома од Италијана. То је преко 50 милиона евра. Будно пратећи продају „МОБИ 63“, Александар Павловић и екипа су прискочили у помоћ пословодству са захтевом да се Пошти врати оно што јој припада.

Исплата остварене добити за 2005. успешно је окончана недавно, 7. септембра.

Посебно се циља на значајније повећање зарада, пре свега од јануара 2007., а једна од „квака“ је повећање масе са урачунатим свим исплатама из ове године.

Заслужили сте веће зараде, јасно се изразио на Скупштини Синдиката ПТТ Србије пролетос у Врњачкој Бањи помоћник министра Братислав Благојевић и истакао фантастичне пословне резултате које остварује Пошта и да као последи-

ца тога треба да уследи и значајније повећање зарада. И наше пословодство је у том погледу веома заинтересовано. Како тада рече директор Дирекције за кадрове Ненад Спасојевић пословни успех није изражен и у зарадама, што нам предстоји.

Ускоро следи и наставак конкрет-ног договора са министром Млађаном Динкићем о повећању плата и другим крупним питањима, који је успешно започет још 27. марта ове године.

Народна иницијатива са предлогом четири закона, подржана од пола милиона грађана, на основу којих би се бесплатне акције поделиле радницима пре продаје јавних предузећа није „прошла“ у Скупштини. Од ње, међутим, синдикати Поште, Телекома, НИС-а, ЕПС-а не одустају, што се оцењује као здрав и прихватљив наступ. На основу истих принципа раде се нови предлози закона. Акција се шири, придружују се нови синдикати. Резултат је, након најављеног другог полувремена, свакако најбитнији.

Пројекат стимулативног одласка из Предузећа, као резултат конструктивног наступа нашег синдиката, остварује се у пракси. Синдикат се практично изборио да баук класичног отпуштања не дође на сцену.

Свакако, ништа није заувек датонити заувек изборено.

Све више јача свест да су потребне сталне, чврсте и упорне активности које ће резултирати одлукама и акцијама које се не могу тек тако лако распршити. Осмишљено и ефикасније деловање, подупрто валидним чињеницама непогрешивих процена и анализа добро обучених и оспособљених сопствених кадрова или ангажованих најелитнијих експерата најбоља су сигурација за боље дане.

У транзицији која ће потрајати.

Б. Свркота

ЛАЛОВИЋЕВ ПЛАН ЗА СМАЊЕЊЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

Технолошки вишкови и незапосленост радника као последице реформи привреде

Реализација Националног плана за запошљавање требало би да омогући, до 2010. године, смањење незапослености са 21,8 на десет одсто. О плану за решавање незапослености Влада Србије треба да се изјасни током ове јесени.

Министар за рад, запошљавање и социјалну политику **Слободан Лаловић** је недавно на конференцији за новинаре рекао да је план урађен у сарадњи са Европском агенцијом за реконструкцију и уз њену финансијску помоћ, као и да предстоји велики задатак који би требало да преполови стопу незапослености у Србији.

Према његовим речима, у наредне две године Србију очекује завршетак процеса приватизације и реструктурирања привреде, због чега је неопходно обезбедити сталан раст директних страних инвестиција.

Он је такође изјавио како се нада да ће Влада Србије, упркос неслагањима неких министара, усвојити Предлог закона о запошљавању, који ће за око 170.000 грађана којима је остало пет година до испуњавања једног од услова за пензију омогућити да то и достигну. „Тако ће се људи домоћи социјалне сигурности, а младима ће бити омогућено запошљавање“, каже министар Лаловић.

Директор Европске агенције за реконструкцију **Данијел Ђулгарис** оценио је да је незапосленост један од великих проблема Србије, али да се ради о последици реформи које морају бити спроведене. Лаловић и Ђулгарис су се сагласили да је образовање један од веома важних процеса у борби против незапослености и да је потребно променити систем чији је резултат образовање профила радника за којима не постоји потражња на тржишту.

Министар финансија и министар за рад запошљавање и социјалну политику поново су изнели опреч-

не ставове о томе како решити проблем 170.000 радника који ће остати технолошки вишак а до пензије им је остало свега пет година. Док Лаловић најављује новачане надокнаде за те раднике, из Министарства финансија поручују да Србија не може да приушти себи луксуз да плаћа некоме ко не ради.

Незапослени којима је до пензије остало пет година тешко налазе нови посао, па је због тога министар рада предложио да им држава три године плаћа минималне месечне зараде, а свих преосталих пет година до пензије доприносе.

Са друге стране, став Министарства финансија је да овакво решење није финансијски прихватљиво. Према њиховим речима, ти људи треба да се баве друштвено-корисним радом, да косе поред аутопута или да помажу инвалидима, а не да не раде ништа и да се при том и не труде да нађу посао.

Првенствено залагањем синдиката, у Пошти се последице реструкту-

рирања и реформи нису негативно одразиле на запослене. Програмом добровољног напуштања Предузећа уз отпремнине, у великој мери је смањен број запослених и то првенствено оних који нису у довољној мери могли да допринесу радном процесу. Такође смо активно учествовали и у процесу издвајања одређених делатности и то првенствено штитећи интересе запослених.

Као велики успех сматрамо и заустављање даљег „реструктурирања“, које се огледало у распродаји наше имовине и издвајању послова без екомске анализе оправданости. Не заваравам се да смо завршили посао и да се нећемо и даље сусретати са истим проблемима. Реформе друштва, које производе технолошке вишкове запослених, имају велики утицај и на стање у Пошти, а Синдикат је у том процесу незаобилазан партнер и чинилац који доприноси да ти процеси, по запослене, прођу што безболније. ■

УСПЕХ ПРОЈЕКТА АДРЕСНОГ КОДА ПОШТЕ СРБИЈЕ

Прво место радује и поштоноше

Пријатно смо обрадовани вешћу да је пројекат адресног кода Поште Србије на недавној манифестацији „Инфофест“ освојио прву награду. То је био повод за разговор са гоподином **Ђорђем Загорцем**, директором Сектора за уручење пошљака, од кога смо сазнали да је и Дирекција за информационе технологије, на челу са **Драганом Лопичић**, учествовала у изради овог пројекта.

Пројекат је изузетно значајан, јер доноси објективну рејонизацију и хуманизацију рада поштоноша. Омогућава такође и да велики

корисници већ сада, преузимањем наше базе података, добију пошљике сложене по рејонима и итинеру кретања поштоноша. Колики је значај овог пројекта говори и податак да га је прихватио Светски поштански савеза и да ће издвојити 50.000 долара за његово финансирање.

Сматрамо да ће овај пројекат, уз предстојећу изградњу ГПЦ-а, допринети хуманизацији рада дељача-поштоноша и обрачунских радника и омогућити брзо и адекватно реаговање на све промене код уручења пошљака.

МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ СИНДИКАТА ПТТ СРБИЈЕ

Драгоценна размена искустава

Овога лета Синдикат ПТТ Србије остварио је значајну међународну активност – десеточлана синдикална делегација боравила је у Грчкој, председник Синдиката **Александар Павловић** ишао је недавно у Сједињене Америчке Државе, а недавно се и једна синдикална делегација вратила из Мађарске.

О свему томе за „Поштар“ говори председник Синдиката Александар Павловић: „Оно што је прошле године остало нереализовано у склопу трогодишњег уговора о размени са грчким синдикатом, реализовано је ове године кроз седмодневни боравак десеточлане групе синдикалних активиста у граду Катерини на северу Грчке. Делегација је овог пута била састављена од представника синдикалних организација, јер је руководство Синдиката заузело став да се боравак у Грчкој омогући представницима оних СО које су у протеклом периоду биле активне у раду Синдиката ПТТ Србије, односно, да ово седмодневно „радно летовање“ буде нека врста награде за активно деловање у Синдикату.“

Два радна састанка

Током боравка у Грчкој одржана су и два радна састанка, први са синдикалним активистима из региона, а потом и са председником Синдиката Свегрчких пошта **Филипом Томасом** и секретаром синдиката за међународну сарадњу и односе са јавношћу **Христом Кољасом**. „Ови састанци били су прилика да из прве руке чујемо информације о актуелностима у синдикалном животу грчких колега, али и да на билатералном нивоу разменимо искуства о тренутној ситуацији у нашим компанијама. Резултат је био договор да се званичне делегације наших синдиката сретну још једном до краја године, како бисмо ревидирали, односно поново потписали, уговор о размени група за летовања који истиче ове године. Сарадња наше две централе од првог дана је на веома високом нивоу, много смо и научили од грчких колега, много су нам помогли и да се афирмишемо на међународ-

Балатон, септембар 2006. – поштарски на окупу

ној смени. Уговор је логичан резултат свега тога”, истиче Павловић.

Председник Синдиката ПТТ Србије боровио је летос и у Филаделфији, на позив Америчког синдиката пошта, који броји 800.000 чланова, а поводом 100 година рада овог синдиката и одржавања њиховог 18. конгреса. Тамо се сreo се са представницима синдиката Енглеске, Русије, Шпаније, Француске и са њима разменио информације о раду поштанских управа и положају запослених у њима.

Слични проблеми и у Америци

„Учествовао сам у раду конгреса на коме је било 3200 делегата и видео да и они, на њиховом нивоу развоја и достигнућа, имају сличне проблеме као и ми – пре свега да сачувају основни сервис, јер је код њих још јачи напад приватника са брзим услугама. Такође, по платама су испод просека у држави јер је то служба од јавног интереса, није сјајно плаћен посао, нису сјајни ни услови рада, има пуно ограничења, али има и доста видова заштите, од пензионог до здравственог”, оцењује Павловић и додаје да овај синдикат има иза себе стогодишње искуство борбе у капиталистичком друштву, које код нас тек долази и то у најсуровијем облику.

Делегација Синдиката ПТТ Србије боравила је од 23. до 26. септембра и у Мађарској, на позив синдиката Поште Мађарске (били су наши гости почетком прошле године) и том приликом су у месту Балатон Леле, на обалама језера Балатон, присуствовали кратком саветовању и трибини на тему „Могућности даљег развоја синдикалне сарадње у Средњој и Источној Европи“.

Размотрени проблеми транзиције

„Биле су присутне и делегације из Републичког синдиката хрватских пошта, словачких синдиката Поште и Телекома, као и генерални секретар европске централе ЕУРОФЕДОП-а **Берт Ван Каленберг**. Домаћин нам је био **Андраш Лазар**, а искористили смо прилику да са колегама размотримо све проблеме транзиције, јер су они прошли све оно што нама тек предстоји, тако да су стечена драгоцен искуства”, каже Александар Павловић.

Наш синдикат у Мађарској су представљали и секретар Бранко Калајановић, чланови Извршног одбора **Ратко Ристић**, **Драган Радојевић** и **Драган Јовановић** и члан ГО **Младен Марић**, који је уједно био и преводилац. Овом приликом потписани су закључци и договорене даље активности и чвршћа билатерална сарадња.

ГУБИТАК ПОСЛА ЈЕ ЈЕДАН ОД НАЈВЕЋИХ СТРЕСОВА У ЖИВОТУ

Неприпремљени за капитализам

Да ли ће било каква порука или поука бити извучена из несрећног случаја раднице горњомилановачке фабрике аутоделова?

Није прошло много времена од несрећног случаја, када је педесетогодишња радница горњомилановачке фабрике аутоделова извршила самоубиство после добијеног отказа, а догађај се већ сели у забрав. Транзиција нема времена за самилост, али изгледа да се нико у предузећима у којима се такође припремају дуге листе сувишних није запито да ли би се несрећни сценарио после добијања отказа могао поновити.

Ако је веровати познатом психијатру, **др Волфгангу Руцу**, дугогодишњем начелнику сектора за ментално здравље у Светској здравственој организацији, свака држава у транзицији мора да се

припреми за већи проценат самоубиства. Када је то говорио на Међународној европској конференцији о самоубиствима у Љубљани, гледали су га са неверицом. Онда су Словенци, Чеси, Словаци, Мађари почели да се хватају за главу када су проценат пораста самоубиства заиста почели да доводе у везу са транзицијом.

Људи губе поверење у основне вредности, мање се друже, жале се на слабљење породичних веза. С друге стране, слабе могућности за промене у животу, људи постају немоћни и све више губе смисао у животу. То ће бити главни узроци пораста броја самоубиства – поручио је тада доктор Руц.

Радница за стругом, **Драгица Сињић**, ову истину поручила је својим послодавцима на много тужнији и изгледа једини начин – да би је чули. Да би је било ко у држави чуо! Питање је да ли ће било каква порука или поука бити извучена из овог стварно несрећног догађаја.

Професорка **др Мирослава Јашовић-Гашић**, председница Секције за психијатрију Српског лекарског друштва и директор Института за психијатрију Клиничког центра Србије, каже да је губитак посла један од најстресогенијих фактора у животу

тирати промену или губитак посла тражиће све већу помоћ психијатара и психолога. Постоји и проблем што код нас није развијен културолошки образац по којем би се људи у акутној психичкој кризи јављали за помоћ лекару, психијатру, саветовалишту, теле-апелу... Многи би животи могли бити спасени.

Нико не спори да нам у транзицији не може бити лепо, ни пријатно. Међутим, одлучујући фактор да се превазиђе нечија акутна психичка криза јесте у окружењу фамилије, пријатеља... То су елементи који ће некога одржати у животу, који ће у датом тренутку превагнути, али пријатељ, неко из ближе средине или психијатар, мора да препозна шта је у живо-

Транзиција нема времена за самилост

једног човека, који ће уздрмати психу и врло стабилних људи. Врло осетљиве, психички нежније особе неће издржати.

„Ускачемо у начин функционисања Запада, али врло неприпремљени. У Америци људи од малих ногу знају да могу да остану без посла у сваком тренутку. То је и за њих велики стрес, али не такве тежине као за нашег човека. Ми још живимо у погрешном убеђењу да смо тиме што смо се запослили у једној фирми сада спокојни, па чак и када на свом радном месту не радимо. Многе ствари мораћемо да учимо изнова, а за овакве стресне ситуације људи ће морати да се припремају већ кроз систем образовања,“ каже она.

Стручњаци инсистирају на чињеници да се у конкретном несрећном случају проблем самоубиства не сме генерализовати, јер свака прича дубоко је индивидуална. Време пред нама, економске прилике које ће дик-

ту једне особе најбитнији моменат, да реагује и да га одвуче од самоубилачке идеје – тврде психолози.

Они додају да, узимајући у обзир наш менталитет, правила рада и понашања у транзицији многима веома тешко падају. Међутим, ако желимо да транзициони период пребродимо што безболније, мораћемо да се мењамо. Ситуација у којој живимо, али још више тешка времена која смо прошли (мала економска моћ, ратови, немаштина), по речима лекара, додатни су провокативни фактор да проценат самоубиства буде у Србији већи, па да достигне и број у Словенији или Мађарској, нације које убедљиво воде у Европи по броју самоубиства.

Дефинитивно, време је да научимо да када имамо проблем са собом и другима потражимо помоћ стручњака, превазилазећи страх да ћемо због тога бити обележени или сматрани мање вредним.

СИНДИКАТИ НАЈАВЉУЈУ ДА ЋЕ ОВЕ ЈЕСЕНИ МНОГО НЕЗАДОВОЉНИХ ИЗАЋИ НА УЛИЦЕ

Радници апатични, тајкуни у успону

Пре доласка нова власт обећавала гласачима борбу за ревизију сумњивих приватизација, али од тога није било ништа, па се тајкунизација наставила. Са друге стране су синдикати који покушавају да разбију апатију, али озбиљног штрајка или протеста није било

Често су синдикалне централе у Србијинајављивалемасовнепротесте, штрајкове радника и оштру бору за радничка права, али од тога није било ништа. Запослени се нису у већем броју одазивали позивима у борбу за радничка права. Чини се да је запослене захватила општа апатија, депресија и одсуство жеље да се организовано боре за већа права и плате а против незаконитих поступака послодаваца, стечајне мафије и сумњиве продаје предузећа. Три највеће синдикалне централе у Србији имају (како саме представљају на својим веб-сајт презентацијама) око 1,3 милиона чланова, али очигледно је да енергија радника и незадовољство нису каналисани, што олакшава посао послодавцима који, као у капитализму првобитне акумулације, да несметано израбљују запослене, користе све рупе у прописима.

Једина светла тачка било је прикупљање више од 450.000 потписа и окупљање синдиката око захтева за бесплатном поделом акција радницима, али и то је само инцидент у односу на правило међусобне су-

ревњивости најјачих синдикалних централа.

Адвокат **Бранко Павловић**, који је заступао запослене, сматра да модерна синдикати на Западу све више примењују суптилније методе борбе него што су то штрајкови и протести, али веома добро знају шта желе да ураде, врше притисак на владе и послодавце предлажући конкретна решења за поједине проблеме.

Они су одлично организовани. Имају, за разлику од домаћих синдиката, довољно новца да би могли да спроведу своје акције, поседују и образован кадар, јаку организацију. Нашим синдикатима управо недостају људи који ће притискати владу и послодавце нудећи конкретна решења што сада није случај. Наши синдикати су увек у дефанзиви, а влада и послодавци им намећу готово решења. Они се противе таквим решењима одговарају да не желе да их прихвате, али немају разрађен план који сами предлажу. Поред тога, постоје и разлике између синдикалних централа, затим корумпирања појединих синдикалаца, што влада и по-

слодавци користе да их разједине – каже Павловић.

Истинизавољу постојенаговештаји да ће се све синдикалне централе окупити поводом противљења Закону о раду, али још није сигурно да ће се то догодити.

Бројна истраживања јавног мњења последњих година показују да грађани, осим што немају поверења у државне институције исто тако не верују ни у способност синдиката да им помогне у олакшању ужаса српске транзиције. Али, не би требало критиковати само синдикате, јер је и држава оставила послодавцима превише простора да раде шта хоће и без посебне контроле. То је показао процес приватизације и чињеница да су многе фирме на силу отеране у стечај, радници преварени, опљачкани и разјурени. Људи из садашње Владе Србије били су највећи борци за ревизију приватизације, али од провере сумњивих тендера није било ништа. Тајкунизација Србије је настављена пуном паром, државна управа се умножила, а јавна потрошња остала прилично висока.

За запослене у Пошти, поред наведеног постоји и јак додатни разлог за радничко незадовољство а то су ниске зараде. Међутим и поред свега тога тешко је мотивисати чланство да се масовније одазове позивима синдиката и узме учешће у протестима. Као да сви очекујемо да неко други одради посао за нас, као да то нису наши проблеми.

Главни одбор нашег синдиката је на протеклој седници посебно инсистирао на раду на терену и темељној припреми евентуалних протеста јер морамо схватити да ће само масовна подршка синдикалним захтевима имати утицаја ако преговори не дају очекиване резултате.

НАЈВИШЕ ШТРАЈКОВАЛИ ПРОСВЕТАРИ

Осим последњих протеста радника "Робних кућа Београд" које су у стечају, дешавања у "Југоремедији", појединачних штрајкова који ту и тамо букну, нема организоване акције. Неки су дигли руке од протеста јер су предузећа спала на тако ниске гране да новца и нема. Спорадичне су најаве синдиката здравствених радника и просветара да ће штрајковати, ту и тамо било је скраћивања наставе, обуставе рада, али све млако и са мало ефекта. Према неким проценама, током 2005. године било је око 276 штрајкова на подручју републике, од чега 213 у школству. Највећу упорност и истрајност у борби са Владом Србије показао је Синдикат правосуђа Србије, који управо нема право на штрајк. Организацијом такозваног белог штрајка, повезивањем са међународним синдикалним организацијама, сталним преговорима и притисцима на владу, и што је најзначајније предлагањем потпуно готових решења, протокола о платама и слично, они су управо применили све оно што раде синдикати на Западу. Нека то буде пример на коме би многи требало да уче.

Предлог закона о корпоративизацији јавних предузећа, приватизацији јавних предузећа и приватизационом регистру

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се корпоративизација јавних предузећа, односно јавно комуналних предузећа и других облика привредних друштава насталих реструктурирањем, реорганизацијом, променом правне форме или статусном променом јавних предузећа, односно јавно комуналних предузећа (у даљем тексту: Јавно предузеће), приватизација јавних предузећа, оснивање Друштва за управљање инвестиционим фондом «Приватизациони регистар» и расподела права из Приватизационог регистра.

КОРПОРАТИВИЗАЦИЈА ЈАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА

Члан 2.

Овим законом Република Србија преноси јавним предузећима средства у својини Републике Србије која је до 31. децембра 2006. године користило Јавно предузеће, а која су обухваћена Завршним рачуном сваког Јавног предузећа за 2006. годину и уноси их у капитал тог Јавног предузећа.

Поред средстава у својини Републике Србије из става 1. овог члана капитал Јавног предузећа чине и права које је користило Јавно предузеће на дан 31. децембра 2006. године, а која нису обухваћена овим пописом (права коришћења средстава у својини Републике Србије – експлоатација природног богатства, концесије у иностранству, права индустријске својине, трајни улози у трећа лица и др.).

Члан 3.

Вредност имовине означене у члану 2. овог закона процениће се по јединичној средњој вредности једнообразних средстава и права у Аустрији, Хрватској, Мађарској и Бугарској према ревизорском налазу овлашћеног ревизора који има своје организационе јединице и послује у све четири наведене земље.

Процена ревизора из става 1. овог члана служиће као основа за другу емисију акција, у складу са овим законом.

Члан 4.

Основни капитал Јавног Предузећа је изражен у акцијама одређене номиналне вредности и уписан је у регистар.

Јавно предузеће ће извршити две емисије обичних акција, номиналне вредности сваке акције 100 евра.

Прва емисија акција биће подељена тако да се пре продаје и независно од било ког поступка приватизације запосле-

нима додели до 15% ове емисије, Приватизационом регистру не мање од 15%, а оснивачима јавних предузећа: Републици Србији, аутономној покрајини, градовима, односно јединицама локалне самоуправе преосталих 70%, по правилима која важе код обрачунавања акција запосленима и Приватизационом регистру у поступку тендерске продаје.

Члан 5.

Запосленима у смислу овог закона сматрају се:

- 1) запослени у Јавном предузећу, у смислу чл. 1. овог Закона, чија средства и права улазе у састав јавног предузећа, на дан ступања на снагу овог закона и она лица која су била раније запослена у том јавном предузећу;
- 2) лица која су била запослена у правним претходницима Јавног предузећа;
- 3) пензионери раније запослени у привредним субјектима из тачке 1) и 2) овог става.

Члан 6.

Запослени имају право на стицање акција по овом закону за сваку пуну годину радног стажа, а највише до 35 година радног стажа.

Номинална вредност акција запослених израчунава се тако што се пуне године радног стажа множе са 200 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије, на дан издавања акција.

Члан 7.

Друга емисија акција извршиће се одмах по пријему извештаја овлашћеног ревизора о укупној вредности средстава и права из члана 3. овог закона.

Акције друге емисије имају појединачну номиналну вредност од 100 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан емисије.

Број акција друге емисије утврдиће се као разлика између укупне вредности средстава и права утврђене у извештају ревизора из члана 3. овог закона и укупне номиналне вредности акција прве емисије, подељена са јединичном вредношћу акција од 100 евра.

Члан 8.

Све акције друге емисије се одмах преносе у власништво Пензионим фондовима (цивилном и војном) у сразмери броја осугураника у тим фондовима на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 9.

Учешће свих акционара у основном капиталу Јавног предузећа утврдиће се у одговарајућим процентима након друге емисије акција, на начин како се утврђују учешћа акционара приликом докапитализације привредних друштава.

Члан 10.

Акционари за обавезе Друштва одговарају само до износа номиналне вредности капитала.

Члан 11.

Акције Републике Србије преносе се Акцијском фонду.

Акцијски фонд је обавезан да одмах закључи уговор о листингу и котацији за 10% својих акција са «Београдском берзом» а.д. Београд. Акцијски фонд управља и располаже акцијама Републике Србије на основу одлука Владе РС.

Акције које припадају аутономним покрајинама, градовима и општинама преносе се Акцијском фонду који у том случају управља и располаже тим акцијама на основу одлука скупштина тих органа. Ове акције се имају котирати на београдској берзи под истим условима као и акције РС.

Аутономна покрајина и градови могу својим оснивачким актима предвидети оснивање посебних или ангажовање других организација које ће обављати послове Акцијског фонда за њихове потребе.

Члан 12.

Синдикати Јавног предузећа могу основати привредна друштва за коришћење средстава која су настала улагањем из Фондова заједничке потрошње Јавног предузећа.

Синдикати Јавног предузећа су дужни да привредна друштва из става 1. овог члана оснују најкасније у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 13.

Јавно предузеће је дужно да обезбеди одржавање и употребу коришћених средстава и права у складу са техничким и другим прописима, прописима о заштити животне средине, препорукама произвођача и добром пословном праксом.

Јавно предузеће може ангажовати професионално лице за управљање инвестицијама, имовином, односно средствима и правима.

Члан 14.

Јавно предузеће је дужно да закључи уговор о поверавању сваке делатности од општег интереса коју обавља у складу са законом којим се уређује правни положај

јавних предузећа и обављање делатности од општег интереса.

Члан 15.

Сви унутрашњи акти, финансијски извештаји, књига акционара, књига одлука Скупштине акционара и други акти Јавних предузећа су јавни.

Сви акти из става 1. овог члана објављују се на интернет презентацији Јавног предузећа, најкасније у року од 24 сата од дана доношења.

Лице у Јавном предузећу одговорно за информисање је дужан да обезбеди јавност рада Јавног предузећа.

Члан 16.

Јавно предузеће је дужно да одмах код процене капитала Јавног предузећа изради и објави Попис средстава и права које се уносе у Јавно предузеће.

Члан 17.

Јавно предузеће је дужно да у процесу корпоративизације Јавног предузећа објави јавни позив за све запослене из члана 5. овог закона, који по овом закону стичу право на акције најмање у два различита дневна листа која имају тираж не мањи од 100.000 продатих примерака дневно, три дана узастопно.

Запослени из члана 5. овог закона, морају у року од 45 дана од дана објављивања последњег јавног позива, пријавити своје право на упис акција Јавног предузећа.

Јавно предузеће је дужно да утврди права запослених из члана 5. овог закона, да изврши обрачун и да утврди укупну номиналну вредност ових права.

Члан 18.

Јавно предузеће је дужно да стави на располагање Приватизационом регистру износ од 15% акција увећан за износ акција које евентуално преостане након доделе акција запосленима из члана 5. овог закона, а највише до 30%.

Јавно предузеће је дужно да стави на располагање Републици Србији, аутономној покрајини, граду, односно јединици локалне самоуправе која је оснивач Јавног предузећа преосталих 70% акција прве емисије.

Члан 19.

Јавно предузеће је дужно да путем јавног конкурса ангажује међународног ревизора који има своје компаније у Мађарској, Хрватској, Бугарској и Румунији, који ће извршити процену вредности средстава и права из члана 2. овог закона.

Члан 20.

Директор Јавног предузећа је дужан да:

- 1) изврши емисије акција у складу са одредбама овог закона;
- 2) утврди коначну расподелу акција међу акционарима Јавног предузећа;
- 3) изврши уписе у Централном регистру, клирингу и депоу хартија од вредности;
- 4) отвори књигу акционара;

5) сазове оснивачку Скупштину акционара у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона;

6) да за оснивачку Скупштину акционара припреми предлог листе чланова органа предузећа, тако што ће представници запослених Јавног предузећа имати најмање једног члана управног одбора, односно надзорног одбора Јавног предузећа;

7) да за оснивачку Скупштину акционара припреми предлог Статута Јавног предузећа.

Члан 21.

На оснивачкој скупштини акционара извршиће се избор органа Јавног предузећа.

На оснивачкој скупштини акционара извршиће се усвајање Статута Јавног предузећа.

Члан 22.

Чланови Управног одбора Јавног предузећа извршиће између себе избор председника Управног одбора Јавног предузећа најкасније у року од осам дана од дана именованја на оснивачкој Скупштини акционара.

Председник Управног одбора предузећа је дужан да изврши упис корпоративизације Јавног предузећа, односно промену Јавног предузећа у акционарско друштво, у регистар привредних субјеката, у року од 30 дана од дана именованја.

ДРУШТВО ЗА УПРАВЉАЊЕ

Члан 23.

Оснива се Друштво за управљање инвестиционим фондовима (у даљем тексту: друштво за управљање).

Друштво за управљање се оснива као отворено друштво.

Члан 24.

Оснивачи Друштва за управљање су држављани Републике Србије који су стекли право на стицање акција без накнаде, а који то своје право нису искористили стицањем акција Јавног предузећа или стицањем акција без накнаде у ранијим поступцима приватизације друштвеног и државног капитала, или то своје право нису искористили у целини.

Акције без накнаде из става 1. овог члана су акције евидентирание у Приватизационом регистру, у складу са законом којим се уређује приватизација друштвеног и државног капитала и овим законом.

Члан 25.

Друштво за управљање послује под фирмом: Друштво за управљање инвестиционим фондовима средстава и права која користе јавна предузећа и други облици привредних друштава за обављање делатности од општег интереса.

Скраћени назив фирме Друштва за управљање је: Друштво за управљање фондовима јавних предузећа.

Седиште Друштва за управљање је у Београду.

Члан 26.

Делатност Друштва за управљање је управљање отвореним и затвореним инвестиционим фондовима.

Друштво за управљање послује у складу са одредбама овог закона, а на све односе који нису регулисани овим Законом примењује се Закон којим се уређује организовање и управљање инвестиционим фондовима.

Члан 27.

Основни капитал Друштва за управљање чине дивиденде за 2006. годину на акције евидентирание у Приватизационом регистру, закључно са 31. децембром 2006. године.

Дивиденде из става 1. овог члана биће уплаћене на посебан рачун намењен оснивању Друштва за управљање.

Члан 28.

Друштво за управљање емитује обичне управљачке акције оснивачима.

Члан 29.

Оснивачи Друштва за управљање су запослени који имају право на стицање акција без накнаде, у складу са законом којим се уређује приватизација друштвеног и државног капитала, и лица евидентираниа код службе за запошљавање, као и лица која су делимично остварила право на стицање акција без надокнаде (у даљем тексту: оснивачи).

Члан 30.

Оснивачу Друштва за управљање припада по једна акција Друштва за управљање за сваку годину стажа на темељу које му се признаје право на акције из Приватизационог регистра, сходно одредбама која важе за запослене.

Члан 31.

Оснивачи своје право на стицање акција без накнаде остварују на основу потврде о оствареном радном стажу.

Потврду о оствареном радном стажу, на захтев оснивача, дужни су да издају органи и организације државне управе, установе, судови, тужилаштва, пензиони фондови самосталних делатности, службе за запошљавање и јавна предузећа, и други послодавци код којих је оснивач остварио радни стаж, а у складу са оствареним стажом код ових субјеката.

Члан 32.

Сви медији који користе националне фреквенције дужни су да у најгледанијим терминима у периоду од 7 дана узастопно, почевши од дана ступања на снагу овог закона, обавесте грађане да могу остварити право на акције без надокнаде, као и о поступку остваривања тог права.

У истом року и на исти начин из ст. 1. овог члана органи локалне самоуправе су дужни да преко медија чији су оснивачи обавесте грађане на својој територији.

Влада РС је дужна да сачини обавештење грађанима, достави га електронским медијима и органима локалне самоуправе и исто објави у свим дневним листовима

ма који се продају на целој територији РС у периоду од 7 дана непрекидно.

Оснивачи могу да доставе Приватизационом регистру своје захтеве за доделу акција Друштва за управљање са доказом о оствареном стажу из члана 35. овог закона у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

По пријему свих захтева и утврђивању износа основног капитала служба Приватизационог регистра утврдиће укупан број и номиналну вредност акција оснивача, у даљем року од _____ дана од рока из става 1. овог члана.

Служба Приватизационог регистра ће у року од _____ дана од рока из става 1. овог члана, отворити књигу акционара, извршити упис свих оснивача и његових стечених акција и о томе издати одговарајућу потврду сваком оснивачу.

Члан 33.

Служба Приватизационог регистра сазваће оснивачку скупштину Друштва за управљање у року од 180 дана од дана ступања на снагу овог закона и позвати све осниваче да именују директора и управу Друштва за управљање.

Предлог за именовања директора и управе Друштва за управљање може поднети група оснивача са правом на више од 10.000 акција.

ОТВОРЕНИ ИНВЕСТИЦИОНИ ФОНД «ПРИВАТИЗАЦИОНИ РЕГИСТАР»

Члан 34.

Друштво за Управљање у року од три дана од дана оснивања, оснива Отворени Инвестициони Фонд «Приватизациони Регистар».

Садашња служба Приватизационог регистра и Друштво за управљање унеће све акције и права која се затекну у Приватизационом регистру и права на акције која има Приватизациони регистар а која ће бити остварена у даљем току приватизације у Отворени Инвестициони Фонд «Приватизациони Регистар».

Даном оснивања Отвореног Инвестиционог Фонда «Приватизациони Регистар» престаје да ради служба Приватизационог регистра при Министарству надлежном за послове приватизације.

Даном оснивања Отвореног Инвестиционог Фонда «Приватизациони Регистар» Друштво за Управљање преузима запослене, документе, електронске базе података и средства за рад службе Приватизационог регистра при Министарству надлежном за послове приватизације као и сва права управљања која проистичу из преузетих акција.

Члан 35.

Сваком оснивачу Друштва за Управљање припада по једна инвестициона јединица Отвореног Инвестиционог Фонда «Приватизациони Регистар» за сваку акцију Друштва за Управљање коју поседује.

Друштво за Управљање ће обавити дистрибуцију и евиденцију инвестиционих јединица и њихове поделе оснивачима.

Сматра се да су стицањем Инвестиционих јединица на овај начин, оснивачи измирили све своје обавезе према овом Отвореном Инвестиционом Фонду.

Члан 36.

Инвестиционе јединице Отвореног Инвестиционог Фонда «Приватизациони Регистар» могу се слободно преносити пуним индосаментом.

Стицање нових инвестиционих јединица Отвореног Инвестиционог Фонда «Приватизациони Регистар» може се вршити искључиво плаћањем у новцу.

ОРГАНИ ПРИВАТИЗАЦИОНОГ РЕГИСТРА

Члан 37.

Органи Приватизационог Регистра су: Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор и Надзорни одбор.

СКУПШТИНА АКЦИОНАРА

Члан 38.

Скупштину акционара чине акционари друштва.

Сви акционари имају право учешћа у раду Скупштине акционара директно или преко свог заступника.

Ураду Скупштине акционара непосредно могу учествовати заступници акционара или акционари који имају најмање 1% акција са правом гласа.

Члан 39.

Скупштина акционара има Председника скупштине акционара.

Председник скупштине акционара, је истовремено и Председник Управног одбора.

Члан 40.

Скупштина акционара одлучује о:

- 1) доношењу и изменама Статута ;
- 2) именује и разрешава чланове Управног одбора и Надзорног одбора;
- 3) повећању или смањењу одобреног броја акција или променама права или повластица било које врсте или класе акција, којима повећавају или смањују основни капитал, не укључујући промене које може извршити управни одбор у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава;
- 4) статусним променама,;
- 5) стицање и располагање имовином велике вредности;
- 6) расподела добити и покрићу губитака;
- 7) усвајању финансијских извештаја, као извештаја Управног одбора, извештаја ревизора и надзорног одбора у вези са финансијским извештајима;
- 8) политици накнада и наградама члановима Управног одбора, Извршног одбора и Надзорног одбора;
- 9) престанку Приватизационог регистра,;
- 10) избору и разрешењу ревизора;

11) питањима поднетим Скупштини акционара на одлучивање од стране Управног одбора и Надзорног одбора;

12) издацима по основу награђивања чланова Управног одбора и Извршног одбора путем издавања акција, варанта и других финансијских и нефинансијских давања;

13) другим питањима у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава.

Одлуке донете на седници Скупштине акционара уносе се без одлагања у књигу одлука.

Члан 41.

Скупштина акционара заседа два пута годишње, приликом доношења сваког полугодишњег рачуноводственог извештаја.

Кворум за седницу Скупштине акционара чине акционари који поседују већину од укупног броја акција са правом гласа.

Члан 42.

Скупштина акционара доноси одлуке већином гласова акционара који поседују акције са правом гласа.

Када Скупштина акционара донесе одлуку о смањењу капитала, докапитализацији, или одлучи да више од једне трећине добити расподели на инвестиције, сваки акционар који није гласао за такву одлуку може захтевати од Приватизационог регистра да откупи његове акције, по цени која не може бити мања од тржишне цене акција, увећане за део добити која би припала акционару по основу расподеле 35% добити за дивиденде .

Право акционара из става 2. овог члана престаје истеком 30 дана од дана доношења одлуке Скупштине акционара.

УПРАВНИ ОДБОР

Члан 43.

Управни одбор се састоји од 7 чланова.

Сви чланови Управног одбора су неизвршни.

Чланове Управног одбора бира и разрешава Скупштина акционара већином гласова акционара који поседују акције са правом гласа.

Управни одбор има мандат од четири године.

Чланови Управног одбора могу бити бирани више пута у Управни одбор.

Члан 44.

Предлог за разрешење члана Управног одбора Скупштине акционара може поднети: члан Управног одбора за себе, Управни одбор, Надзорни одбор и акционари који поседују најмање 5% од укупног броја акција са правом гласа.

Предлог за разрешење Управног одбора у целини, Скупштини акционара може поднети: Управни одбор, Надзорни одбор или акционари која поседују најмање 10% акција са правом гласа.

Члан 45.

Управни одбор надлежан је нарочито за одлучивање о питањима која се односе на:

- 1) контролу тачности фанансијских извештаја и информација;
- 2) управљање развојем и стратегијом и надзирањем извршних директора и администрације друштва;
- 3) утврђивање или одобравање пословног плана друштва;
- 4) сазивање седнице Скупштине акционара и утврђивање предлога дневног реда;
- 5) давање и опозивање прокуре;
- 6) утврђивање предлога одлука Скупштине акционара и контролу њиховог спровођења;
- 7) утврђивање вредности акција и друге имовине;
- 8) избор и разрешење чланова Извршног одбора, одобравање услова уговора које Приватизациони регистар закључује са њима и утврђивање њихове накнаде;
- 9) утврђивање износа и дана дивиденде, дана плаћања и поступка плаћања дивиденди у складу са овим законом;
- 10) доношење одлука о другим питањима у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава, овим законом и статутом.

Управни одбор не може доносити одлуке о отуђењу имовине Приватизационог регистра.

Члан 46.

Управни одбор одржава најмање четири седнице годишње.

Две седнице Управног одбора морају се одржати најмање месец дана пре сваке редовне седнице Скупштине акционара.

Члан 47.

Управни одбор има Председника управног одбора.

Председник управног одбора је истовремено и председник Скупштине акционара.

Председника Управног одбора, на предлог Управног одбора, бира Скупштина акционара већином гласова акционара који поседују акције са правом гласа.

ИЗВРШНИ ОДБОР И ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР**Члан 48.**

Извршни одбор има пет чланова: Генералног директора, финансијског директора, директора рачуноводства, директора за правне послове и директора за информисање.

Мандат Извршног одбора је пет година.

Члан Извршног одбора може више пута бити биран у Извршни одбор.

Члан 49.

Чланове Извршног одбора бира Управни одбор на основу јавног конкурса и након спроведеног јавног испитивања пред Скупштином акционара.

Начин јавног испитивања из става 1. овог члана и уређује се Статутом.

Чланове Извршног одбора бира и решава Управни одбор, јавним гласањем већине од укупног броја чланова Управног одбора.

НАДЗОРНИ ОДБОР**Члан 50.**

Надзорни одбор има три члана.

Чланове Надзорног одбора бира Скупштина акционара гласовима акционара који поседују већину од укупног броја акција са правом гласа.

За предлог чланова Надзорног одбора акционари могу своје право употребити само једанпут.

Члан 51.

На делокруг рада Надзорног одбора сходно се примењују одредбе закона којима се уређује правни положај привредних друштава.

НАГРАЂИВАЊЕ ЧЛАНОВА УПРАВНОГ, ИЗВРШНОГ И НАДЗОРНОГ ОДБОРА**Члан 52.**

Члан Управног одбора, Извршног одбора или Надзорног одбора коме је престао мандат може бити предлаган за члана Управног одбора, Извршног одбора или Надзорног одбора, само уколико је у току трајања његовог мандата стопа раста вредности акција Приватизационог регистра била већа од стопе ревалоризације средстава и права из члана 3 овог закона.

Члан 53.

Члановима Управног одбора за њихов рад укупно припада накнада у висини од 0,1% остварене добити у сваком полугодшту.

Управни одбор ће на својој првој седници утврдити начин поделе накнаде из става 1. овог члана.

Члан 54.

Члановима Извршног одбора за њихов рад укупно припада накнада у висини од 0,1% остварене добити у сваком полугодшту.

Извршни одбор ће на својој првој седници утврдити начин поделе накнаде из става 1. овог члана.

Члан 55.

Члановима Надзорног одбора за њихов рад укупно припада накнада у висини од 0,05% остварене добити у сваком полугодшту.

Чланови Надзорног одбора ће накнаду из става 1. овог члана поделити на једнаке делове.

СТАТУТ ПРИВАТИЗАЦИОНОГ РЕГИСТРА.**Члан 56.**

Приватизациони регистар има Статут.

Статут и његове измене и допуне доноси Скупштина акционара на предлог Управног одбора.

Статут доноси Скупштина акционара гласовима акционара који поседују већину од укупног броја акција са правом гласа.

Статутом се нарочито утврђује начин докапитализације и задужевања Приватизационог регистра.

На Статут се сходно примењују одредбе закона којима се уређује правни положај привредних друштава.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Члан .**

На правни положај корпоративизованог Јавног предузећа и његово оснивање, примењују се одредбе закона којим се уређује правни положај привредних друштава, ако другачије није регулисано одредбама овог закона.

Члан .

У случају да Република Србија, аутономна покрајина, град или орган локалне самоуправе продаје путем тендера, аукције или на други начин мимо тржишта хартија од вредности пакет акција од 25 % или већи проценат корпоративизованог Јавног предузећа, или под другим улосви-ма уговора о продаји отуђују контролни пакет тог предузећа, купац таквих акција дужан је да откупи од других власника све акције по истој цени које му буду понуђене у року од 6 месеци од дана исплате цене акција које је купио од РС, покрајине, града или општине.

Члан .

Република Србија по основу права власништва на једној акцији корпоративизованих Јавних предузећа насталих реорганизацијом ЕПС-а у основним делатностима има право вета на све одлуке скупштина акционара тих Јавних предузећа које се тичу смањења капитала, докапитализације, задужења велике вредности и закључења других послова који могу довести до битно промењене структуре капитала.

Република Србија не може отуђити акцију из ст.1. овог члана.

Члан .

Учешће у структури капитала корпоративизованих комуналних Јавних предузећа градова и локалних самоуправа у збиру са власништвом пензионих фондова у тим предузећима не може бити мање од 51% од укупног капитала тих предузећа.

Свака трансакција било ког субјекта којом се нарушава обавезна структура капитала из ст.1. овог члана је ништавна.

Члан .

Корпоративизација Јавних предузећа из области ПТТ саобраћаја и телекомуникација не може нарушавати обавезе тих субјеката које су преузели по међународним уговорима до дана ступања на снагу овог закона.

Члан .

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије". ■

НОВА КЊИГА ЈОВАНА Н. БУНДАЛА

Живот је глоса

Шесту књигу поезије овог песника штампао Књижевни клуб КУД „Ђока Павловић“ у новој едицији „Душа на длану“

Јован Н. Бундало, песник који је свој радни век управо окончао у ПТТ систему, после бројних награда и пет књига поезије које су му штампале познате издавачке куће, први пут својом новом књигом јавља се као члан Књижевног клуба „Ђока Павловић“. Песник који је у својим песмама тврдио да је „Живот

трен, да је живот дан, да је живот збир“, сада каже да је „живот глоса“ и тако му је књига и насловљена. У новој Бундаловој књизи нашло се тридесетак глоса. Глоса је лирска песничка форма шпанског порекла и овај песник је глосирао стихове Алексе Шантића, Бранка Ћопића, Милана Ракића, Лазе Костића, Војислава Илића Млађег, Јесењина и др. У уводу за књигу, аутор објашњава

како се одлучио за ову песничку форму и наслов, али и помало као да своди рачуне, као да прави резиме.

„Од када сам почео писати глосе, на другачији начин гледам и примам свет око себе. Све ми се више чини да је мој живот, а изгледа и свачији, класична глоса. Људи ме преправљају и дописују према сво-

јим мерилима и потребама. Само задњи стих по мало личи на мене... Што се више ближи дан суочавања са истином, све упорније тражим начин како се раздужити. Како узети своје, а вратити туђе... Хтео бих сутра када изађем пред Онога што важе дела и недела бити опет само у изворном облику. Не могу одредити да ли је преправка на мени позитиван пораз или негативна по-

беда... Можда су ме преправљали набоље.“

Рецензент **Југослава Љуштано-вић** каже да у Бундаловом изразу „провејава далеки ехо најфинијег народног појања, као метафорични бисерни вез уткан у поетску потку чији сјај на прави начин подржава песничку линију Јована Бундала“. У више од стотину песама, Бундало највише пева о љубави, жени, животу, болу, пролазности, али никада не показује замор, меланхолију, већ ведрину, снагу и веру у „лепоту која ће спасити свет“. Пишући интензивно поезију, Јован Бундало није њоме могао да спречи све оно што нам се дешавало, али је писање њему помогло.

Клубу писаца КУД „Ђока Павловић“ заиста је част што је коначно у своје чланове уврстио и овог ствараоца и штампао му шесту песничку збирку.

И. Г. В.

АКЦИЈА ДОБРОВОЉНОГ ДАВАЊА КРВИ

Помоћ злата вредна

Под геслом „Твојих пет минута – нечији цео живот“, 19. септембра СО „Дирекција“ је организовала долазаке кипе Института за трансфузију крви Србије, у просторијама у Палмотићевој 2. За шест сати, крв је дало 17 радника међу којима и **Александар Павловић** и **Бранко Калајановић**, председник и секретар Синдиката ПТТ Србије. Наравно, жељу да да крв имало је много више запослених, али их је после прегледа и установљења повишеног крвног притиска, прехлада и сл., лекарски тим одбио.

„Овога пута задовољни смо одзивом давалаца. Знамо да смо и на овај начин неке помогли, спасили нечији живот. Наравно, не можемо да утичемо на наше раднике да дају крв, али можемо онима који то могу и који су здравствено способни да се захвалимо,“ каже **Владан Ђурић**, председник СО „Дирекције“.

Сви који дају крв имају право на два дана плаћеног одсуства, а Институт им, осим послужења, поклања мајице, капе и др.

И. Г. В.

РЕЧ О КЊИЗИ

Испред мене дан
Каквог ли богатства

Илинка Г. Вуковић, „Изостављена реч”, Бонарт, Нова Пазова, 2005.

Срећа је у свему чеја се дошакнеће.

Мисао ова, стих који освежава и буди наду у вечито позитивно размишљање које води ка лепоти живота, можда најлепше сведочи о карактеру збирке песама Изостављена реч.

Илинка Г. Вуковић је спознавши тајне природе и пролазности пребродила оштре замке живота када песму Срећа започиње са ова два стиха:

*Ви који очекујете да вам срећа
Пагне са неба, одустијаниће...*

Заиста лепо, поетски зрело и емотивно чисто звуче мелодије њених стихова и строфа. Као доказ избрушених осећаја и тананих трептаја изванредног песничког дара.

Каква ли само снага сија у Клубу старих. Она пева:

*Радујте се сваком дану и сусрећу
Осмеху и ситиску руке.
Уживајте у свом живоју
Док шраје.*

Онда је у блеску осећаја испевала дивну искру од стихова, сентенцу дакако:

*Наш живој је као јрудва снеја,
Истиоји се од јакој ситиска руке.*

Ређају се песме са мислима о судбини – од Мушица и Арене преко Попришта до Не плаши се Адаме. Метафоричне искре зраче, плене по љубавној суштини и животной жестини најистанчанијих осећаја у песмама Доручак код грчке краљице („Уљудно и учтиво / Предлажеш заједничку / Посећу биоскоју / Изложби, шейњу”), Пусто острво („Пусто острво. Моје. / Ничије друје. / Лейња жеја је. / Подне.”), Самообмана („Бачене звезде са удаљених / Галаксија чезну”), Зверињак („Птице на транама / Као Моцарта од муке љевају” Слабовида („Испред мене – дан / Касковој ли бојаштине”), Да сам на ломачи („Ви који се нисте / Ни ојекли, / Не можете знајти / Док сами, бар једном не јаук-

неће / Ајај.”), Маслина („Као дворска дама / Пуна себе и јорда”).

Код ње се прелепо и као вечност упознају Ноје, Огњена Марија, богиња Ника, Марија („Жена од праискона”), пријатељ Витез („Витки Дон Кихоте”), Монахиња („Преблага и пресвета, / Најближа моја родице”), Богородица Мајка („Саслушај ме и даруј опроштење / за сва досадашња сагрешења / Која ме нису мимоишла”). Промисља она време и ожилке и зацељене осећаје, то чини са изузетним песничким надахнућем, она дочарава додир као пленидбу љубави, или као трајан, миран, суптилан опроштај. Песнички огледи о пролазности изазов су од искона, трајаће док је музике и стихова и сликарских рапсодија.

Илинка Г. Вуковић се одлучила за још један леп оглед, поглед на време, на оно што бива и нестаје. Она у песми Сати осмишљава пут кроз свемирске тренутке („Као гласови године језде”), радује се животной енергији која враћа у далека времена („Као кад је парала мати / Старе џемпере / Да нове исплете”). У то окриље лепо утиче мелодија песме Жена у свили, разграђује се и онда спаја ритам срца „ноћне везиле”. Као код Лазе Костића и његове „неуморне плетисанке”.

Емотивно јаке и мисаоно дубоке песме су оне у којима осликава портрет породице, у којем су сви мили и драги, у којем су и снови, и наде, и време које недри ведрине и успоме не. Устрептала је, али је истовремено јака и трајно сигурна да је време најбољи сликар и да су песме предивно уточиште („Не владам се више још шћум / Правилима. / Своја сам, јосебна и / Никоме слична”).

У стиху њеном има места за наше велике и трајне голготе, за страхоте које су се десиле. Она то чини истан-

чано, сензибилно, песнички зрело, мудро. Историја је учитељица, живот то по ко зна који пут код нас не демантује. С болом Илинка Г. Вуковић пева о Видовдану („Нећак сам Влашкова / Сесира и шейка, / Вуковића / Што су војевали срцем / За Србију и слободу”), о Метохији и Косову („Зар су кнезови и царице / Шетали небесима / А не метохијском земљом. / Ничија није до зоре”), о Јерини и Смедереву, о великим кнегињама („Руке су ти одсекли / Јефимија, / Часи ти појазили / Оливера, / Очи

ослејели / Симонида. / Да не везиће / Повесић сербску”). Затреперише одмах, као неумитна рефлексива и у сну и на јави, стихови Милана Ракића о Јефимији и о Симониди (фреска у Грачаници). Незван гост је дирљив спомен на трагичан изгон Срба из Крајине („Кад је све твоје појалоно / И немаш где да се вратиш”).

И као небеска арија о неизмерној и трајној љубави израста њена песма о Београду, на ушћу двају река испод Авале:

*Београд нису само
Беле роге и хризантеме,
Маслачци у коси деце.
Београд је велико уточиште.
Зајрљај река и људи,
Који јујују и шраже
Надшрешницу, јод коју
Кад је кошава и киша
Своју радоси и шјуу
Безбедно да смесие.*

После прве збирке „Ни први ни последњи” јавила се професор Илинка Г. Вуковић, новинар ПТТ ГЛАСНИКА, одличним наставком узглобљеним у „Изостављену реч”. У 57 песама развиле се око 1.400 стихова милих, немилых, драгих, недрагих, исконски чистих и истински зрелих одсјаја речи које ће потрајати, дуго.

Благоје Свркота

Изреке и цитати

- ☞ Ко боље познаје укус пораза од победника.
(Бранко Миљковић)
- ◆◆◆◆
- ☞ Нема веће неправде него кад правда закасни.
(Момчило Насијасијевић)
- ◆◆◆◆
- ☞ Ко не цени себе, тај је несрећан, а ко се прецењује, тај је глуп.
(Мойасан)
- ◆◆◆◆
- ☞ Човек нити је оно што мисли да јесте, нити оно што хоће да буде, већ једино оно што радом потврђује.
(Милан Вукасовић)
- ◆◆◆◆
- ☞ Човек све даје за образ, а образ низашта!
(Наша народна мудрост)
- ◆◆◆◆
- ☞ Нико није случајно добар, врлину треба научити!
(Сенека)
- ☞ Оно до чега се тешко долази има највећу цену.
(В. Глигорић)
- ◆◆◆◆
- ☞ Ако није могуће одбацити оно што не ваља, треба га бар одвојити од оног што не ваља.
(Душан Раговић)
- ◆◆◆◆
- ☞ Блато може драгуљ упрљати, али га не може претворити у блато.
(Кинеска народна мудрост)
- ◆◆◆◆
- ☞ Што људи хоће то и време трпи!
(Њејош)
- ◆◆◆◆
- ☞ Захвалност не постоји у природи. Зашто је онда тражимо од људи?
(Шојенхауер)
- ◆◆◆◆
- ☞ Човек се не вара само онда када прашта.
(Семирамида)
- ☞ За живот је најважније стрпљење. Да бисте дуго живели морате имати много стрпљења.
(Душан Раговић)
- ◆◆◆◆
- ☞ Ствари имају онакав изглед какав им да наша душа.
(Јован Дучић)
- ◆◆◆◆
- ☞ Наше мане су наши најбољи учитељи.
(Ниче)
- ◆◆◆◆
- ☞ Невоља је јача од стида!
(Досијеј Обрадовић)
- ◆◆◆◆
- ☞ Сликарство је немо песништво, а песништво сликарство које говори.
(Симонид)
- ◆◆◆◆
- ☞ Сви се покуравамо законима да бисмо били слободни.
(Цицерон)

ПОДВИЗИ ЗА СЕЋАЊЕ

Веслима преко четири реке

Десет дана су познати сомборски рониоци и пливачи Горан Зелић и Милорад Вукас веслали у кану двоседу од Перућца на Дрини до Сомбора, где им је у ноћи 17. августа на чувеном Штранду приређен изузетан дочек. Превеслали су 650 километара низводно Дрином и Савом, узводно набујалим Дунавом и Тисом и пловећи мирним водама Малог и Великог бачког канала, који су им приређивали „прескакање“ преко више преводница.

– Било је напорно и лепо пошто смо се 7. августа, након петоднев-

Горан Зелић на Дунаву

ног рођења на Заовинском језеру, отиснули Дрином код Перућца. Желели смо да остваримо нови подвиг. Досад смо превеслали цео ток

нашег Дунава, обалу Јадрана од Бојане до Рта Оштро на Превлаци. Дрина је још увек чиста и лепа река, Сава је тек код Обедске баре бистрија и приступачнија, Дунав је тада био порастао за 4 метра, а и Тиса није била безазлена. Но, пратила нас је срећа, а и снага, техника и искуство су нас држали на добром курсу. Наредне године веслаћемо Тисом од извора у Карпатима до историјског Сланкамена – каже познати спортиста и правник **Горан Зелић**, иначе руководилац Службе за опште послове у Радној јединици поштанског саобраћаја у Сомбору.